

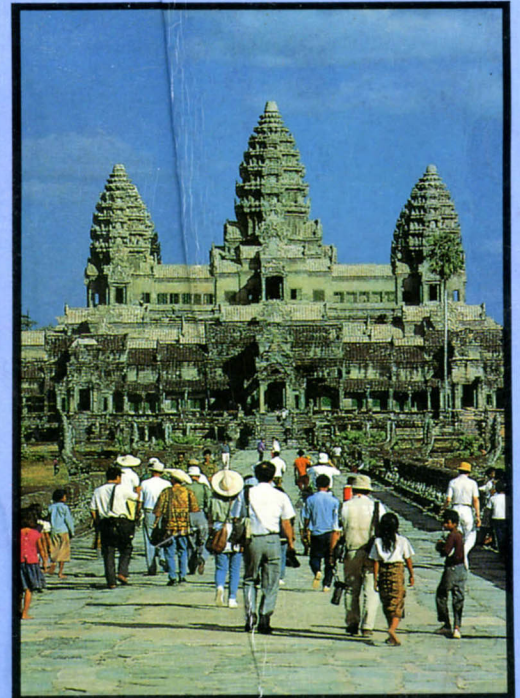

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุน ด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

รายงานสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร
(SUMMARY REPORT)

910.4.330.142.2
สถบ
ด.2

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร
(SUMMARY REPORT)

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุน
ด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

เสนอต่อ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

โดย
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

2.1

009529

910.4:330.142.2

खण्ड

अ. 2

30 มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอส่งรายงานขั้นสุดท้าย (Final Report)

เรียน ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

อ้างถึง หนังสือสัญญาจ้างที่ จ.152/2540 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2540

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. รายงานวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและแนวทางการพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตามแนวคิด The GMS North-South Tourism Flow ฉบับภาษาไทย 100 ชุด และ ฉบับภาษาอังกฤษ 100 ชุด
 2. รายงานสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร (Summary) ฉบับภาษาไทย 100 ชุด และ ฉบับภาษาอังกฤษ 100 ชุด
 3. ต้นฉบับรายงานภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และแผ่น Disk จำนวน 3 ชุด

ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) โดยศูนย์บริการวิชาการ (ศบว.) จัดทำโครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง นั้น

บัดนี้ วท. ได้จัดส่งรายงานขั้นสุดท้าย (Final Report) พร้อมส่งมาด้วยนี้ และเมื่อรายงานได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจการจ้างเรียบร้อยแล้ว วท. ขอเบิกเงินงวดสุดท้าย จำนวน 525,000 บาท (ห้าแสนสองหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษรา ลาวัลยะวัฒน์)

ผู้ว่าการ

กองบริการที่ปรึกษา

โทร. 5791121-30 ต่อ 4406

โทรสาร 5791121-30 ต่อ 4406

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง จัดทำโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) เพื่อเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ตามหนังสือสัญญาที่ จ.152/2540 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2540

รายงานสรุปย่อฉบับนี้ ประกอบด้วย ผลการศึกษาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดทำข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ตามข้อกำหนดการศึกษา วท. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลและบริหารโครงการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตลอดจนทั้งได้นำประกอบการพิจารณาเพื่อการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

คณะผู้ศึกษา วท.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาค
กลุ่มแม่น้ำโขง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) เป็นผู้ดำเนินการศึกษา ตามหนังสือสัญญาที่ จ.152/2540
ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2540 นั้น คณะผู้ศึกษาได้รับความร่วมมือในการศึกษาและการสนับสนุน
ด้านต่างๆ อย่างดียิ่งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในประเทศต่างๆ ของอนุภูมิภาค
กลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ คือ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน
(มณฑลยูนนาน) และประเทศไทย ทำให้รายงานฉบับนี้มีเนื้อหาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และมี
ประโยชน์ต่อการลงทุนในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

คณะผู้ศึกษา วท. ขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประเทศต่างๆ ได้แก่
องค์การท่องเที่ยว สถานกงสุล ที่ปรึกษาพาณิชย์ และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว นอกจากนี้
วท. โคร้ขอขอบคุณอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ได้ให้ความไว้วางใจในการดำเนินงาน
รวมทั้งการประสานงานการดำเนินการและข้อคิดเห็นต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายกราเดช พษ์มิเชิธร
รองผู้ว่าการฝ่ายวางแผนและพัฒนา นายสุรชาติ รุจิรัตน์มณี ผู้อำนวยการฝ่ายประสานแผนการ
ท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในประเทศต่างๆ ตลอดทั้งคณะทำงาน
กองวิเคราะห์และประสานแผนการลงทุนที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนในการดำเนินการโครงการให้
สำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์

คณะกรรมการดำเนินการศึกษา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

1) คณะกรรมการจัดจ้างที่ปรึกษา

1.1	ผู้อำนวยการฝ่ายประสานแผนการท่องเที่ยว	ประธานกรรมการ
1.2	ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และติดตามผล	กรรมการ
1.3	หัวหน้างานวิเคราะห์โครงการ	กรรมการ
1.4	หัวหน้างานแผนติดตามผลโครงการลงทุนภาครัฐบาล	กรรมการ
1.5	นางสาวสุวรรณา ศรีติลาวัฒน์	กรรมการและเลขานุการ

2) คณะกรรมการพิจารณาแผนศึกษาความเหมาะสม

2.1	รองผู้ว่าการฝ่ายวางแผนและพัฒนา	ประธานกรรมการ
2.2	ผู้อำนวยการฝ่ายประสานแผนการท่องเที่ยว	รองประธานกรรมการ
2.3	ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการ
2.4	ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
2.5	ผู้แทนสำนักงานประสานการพัฒนาความร่วมมือ
ทางเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้าน
สำนักงานงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
2.6	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	กรรมการ
2.7	ผู้แทนคณะกรรมการคุ้มครองน้ำโขง	กรรมการ
2.8	ผู้แทนสถาบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย	กรรมการ
2.9	ผู้แทนสมาคมโรงแรมไทย	กรรมการ
2.10	ผู้แทนสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว	กรรมการ
2.11	ผู้แทนสมาพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย	กรรมการ
2.12	ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายในประเทศ	กรรมการ
2.13	ผู้แทนสมาคมสวนสนุกและสวนพักผ่อนหย่อนใจ	กรรมการ
2.14	ผู้แทนหอการค้าไทย	กรรมการ
2.15	ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์	กรรมการ
2.16	ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการ
2.17	ผู้อำนวยการกองวิชาการและฝึกอบรม	กรรมการ
2.18	ผู้อำนวยการกองประสานแผนการลงทุนภาคเอกชน	กรรมการ
2.19	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการตลาด	กรรมการ
2.20	ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และติดตามผล	กรรมการ
2.21	ผู้อำนวยการกองวางแผนโครงการ	กรรมการ
2.22	หัวหน้างานวิเคราะห์โครงการ	กรรมการ
2.23	หัวหน้างานแผนและติดตามผลโครงการลงทุนภาครัฐบาล	กรรมการ

3) คณะกรรมการตรวจการจ้าง

3.1	ผู้อำนวยการกองประสานแผนการลงทุนภาคเอกชน	ประธานกรรมการ
3.2	หัวหน้างานประสานงานเอกชนภาคกลาง	กรรมการ
3.3	นางสาวชนิกานต์ จุลวงศ์	กรรมการและเลขานุการ

คณะผู้ดำเนินการศึกษา

ที่ปรึกษาโครงการ

ดร.เกชา	ลาวัลยะวัฒน์	ผู้ว่าการ
นายไชยยุทธ	กลั่นสุคนธ์	รองผู้ว่าการบริการ
นายประมุข	แก้วเนียม	ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ

ผู้จัดการโครงการ

นายสุชาติ	สัยละมัย
-----------	----------

ผู้ช่วยหัวหน้าโครงการ

นางศิริวรรณ	อิสสระีย์
-------------	-----------

งานศึกษากายภาพ

นายประมุข	แก้วเนียม
นายสมศักดิ์	ศุภรัตน์
ดร.มนตรี	สุวรรณมนตรี

Dr.Lien Nguyen Duc

งานศึกษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

นายอนุชา	เล็กสกุลดิถก
นายศิริ	ครุฑถนอม
นายสมจิตร	ชุ่มเชื้อ

งานศึกษาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

นายเรืองเดช	ศรีมูณี
นายเชิดชัย	นาคทิพวรรณ
นางศิริวรรณ	อิสสระีย์

งานศึกษาโครงสร้างพื้นฐานและชุมชน

นายอนุชา	เล็กสกุลดิถก
นายมานพ	อิสสระีย์
นายศิริ	ครุฑถนอม

งานศึกษาตลาดการท่องเที่ยว

นายเชิดชัย	นาคทิพวรรณ
นางศิริวรรณ	อิสสระีย์
นายไกรสร	พริกทุ่ง

งานศึกษาองค์กรและกฎหมาย

นายสุชาติ	สัยละมัย
นายสำเริง	เมฆเกรียงไกร
นายดำเนิน	ทรัพย์ไพศาล

งานสนับสนุนโครงการ

นางละม่อม	อินทรกำแหง
นางถวิล	พราหมณ์พันธุ์
นางสาวณัททยา	สุวรรณปักษ์

งานประสานงานโครงการ

นางสาวณัททยา	สุวรรณปักษ์
--------------	-------------

สารบัญเรื่อง

	หน้า
ปกกรอง	
จดหมายนำส่งรายงาน	
คำนำ	-ก-
กิตติกรรมประกาศ	-ข-
คณะกรรมการศึกษาโครงการ	-ค-
คณะผู้ดำเนินการศึกษา	-ง-
สารบัญเรื่อง	-จ-
สารบัญตาราง	-ช-
สารบัญรูป	-ฉ-
1. บทนำ	-1-
1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา	-1-
1.2 แนวความคิดในการศึกษาโครงการ	-1-
2. สภาพการทองเที่ยวใน GMS	-2-
2.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ	-2-
2.2 แหล่งท่องเที่ยว	-4-
2.2.1 แหล่งท่องเที่ยวหลัก	-4-
2.2.2 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการพัฒนา	-6-
2.2.3 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ	-6-
2.3 ตลาดการท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	-6-
2.3.1 ภาพรวม	-6-
2.3.2 บริการการท่องเที่ยวในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	-9-
2.3.3 แนวโน้มการขายตัวของตลาดการท่องเที่ยว	-10-
2.3.4 ความคิดเห็นต่อการมาเที่ยว	-10-
2.4 การลงทุนในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	-10-
2.4.1 ภาพรวมการลงทุน	-10-
2.4.2 รูปแบบการลงทุนด้านการท่องเที่ยว	-11-
2.4.3 แนวโน้มการลงทุน	-12-

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
2.5 โครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานในอนุภูมิภาค	-12-
2.5.1 ความเชื่อมโยงระหว่างเมืองหลักและเมืองรอง	-12-
2.5.2 ความเชื่อมโยงระหว่างศูนย์บริการการท่องเที่ยว	-13-
2.6 ด้านองค์กร	-16-
2.7 ด้านกฎหมาย/นโยบาย	-16-
3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง	-17-
3.1 แนวทางเลือกการพัฒนา	-17-
3.2 กรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวใน GMS	-18-
3.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว	-18-
3.3.1 ภาพการพัฒนา	-18-
3.3.2 ข้อเสนอขั้นตอนการพัฒนาการท่องเที่ยว	-18-
3.3.3 การพัฒนาความร่วมมือ	-19-
3.3.4 การพัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐาน	-19-
3.3.5 กลยุทธ์การพัฒนา	-19-
3.3.6 การพัฒนาเมืองศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว	-20-
3.3.7 แนวทางในการพัฒนาเส้นทางการขนส่ง	-21-
3.3.8 แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระเบียบพิธีการเข้าเมืองหรือผ่านแดน	-24-
3.3.9 แนวทางในการจัดตั้งสถานกงสุล	-27-
3.3.10 แนวทางความร่วมมือด้านการตลาด	-27-
4. แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว The GMS North-South Tourism Flows	-28-
4.1 กรอบความร่วมมือ	-28-
4.2 รูปแบบการพัฒนา	-30-
4.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว The GMS North-South	-31-
5. การวิเคราะห์ทิศทางการลงทุน	-31-
5.1 สภาพและแนวโน้มการลงทุน	-31-
5.1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน	-31-
5.1.2 ปัจจัยที่ดึงดูดใจและการเข้ามาลงทุน	-32-
5.1.3 ศักยภาพของการลงทุนด้านการท่องเที่ยว	-32-

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
5.2 ความต้องการลงทุน	-35-
5.2.1 ภาพรวม	-35-
5.2.2 การประเมินความต้องการลงทุนในสาขาการลงทุน	-35-
5.2.3 การประเมินเปรียบเทียบพื้นที่นำลงทุน	-36-
5.2.4 โครงการลงทุน	-36-
5.2.5 แนวทางการลงทุน	-37-
5.2.6 การลงทุนในพื้นที่พัฒนาแล้ว	-37-
5.2.7 การลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ใหม่	-37-
5.2.8 การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน	-38-
5.3 ทิศทางการลงทุน	-38-
5.4 มาตรการส่งเสริมการลงทุน	-38-
5.5 มาตรการสำคัญเร่งด่วน	-39-
5.6 การดำเนินการตามผลการศึกษา	-39-

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.2-1	แหล่งท่องเที่ยวหลักในเขตอนุภาค	-8-
” 2.3-1	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศของภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ในปี 2539	-9-
” 2.3-2	จำนวนสถานที่พักและห้องพักของประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ในปี พ.ศ.2539	-9-

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1.2-1 แนวคิดของการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุน	-2-
” 2.1-1 ที่ตั้งของประเทศในกลุ่มอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง	-3-
” 2.2-1 การเชื่อมโยงภาคเหนือด้านแม่สอดสู่เมียนมาร์ บังคลาเทศและอินเดีย	-7-
” 3.3-2 แนวทางการพัฒนาเส้นทางการบินในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	-22-
” 3.3-3 แนวทางการพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง	-25-
” 4.4-1 ความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวและความเป็นศูนย์กลาง/ประตู อนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง	-29-
” 5.6-1 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการตามผลการศึกษา	-40-

สรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุน

ด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

1. บทนำ

1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา

1) เพื่อศึกษาลู่ทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยในอันที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

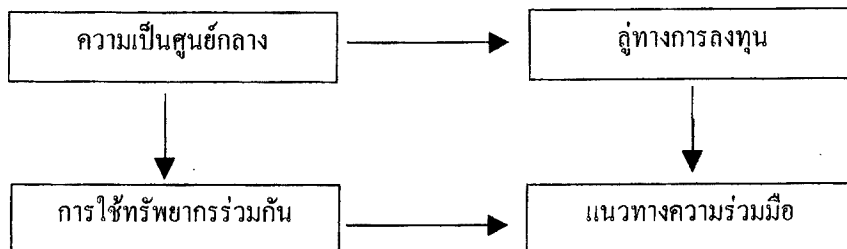
2) เพื่อศึกษาลู่ทางการลงทุนในธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่สมควรจะเข้าไปลงทุนในประเทศเวียดนาม ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ และมณฑลยูนนาน ตลอดจนแนวทางการเข้าไปทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในประเทศดังกล่าว เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเข้าไปลงทุนของนักลงทุนชาวไทยและเพื่อนำข้อมูลจากการศึกษามาจัดทำคู่มือแนวทางการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวในแต่ละประเทศแจกจ่ายไปยังภาคเอกชนที่สนใจ

3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางการร่วมมือระหว่างภาครัฐของแต่ละประเทศในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ในการที่จะปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว

4) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาเส้นทางด้านการท่องเที่ยวของเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ตามแนวความคิด The GMS North-South Tourism Flow

1.2 แนวความคิดในการศึกษาโครงการ

กรอบแนวความคิดของการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง เป็นโครงการที่มีลักษณะการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันของประเทศในภูมิภาค ในการพัฒนาดังกล่าวต้องการให้เกิดศูนย์กลางทำหน้าที่ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องสนับสนุนการลงทุนในด้านต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้การพัฒนาจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ ตามแนวคิดดังแสดงในรูปที่ 1.2-1

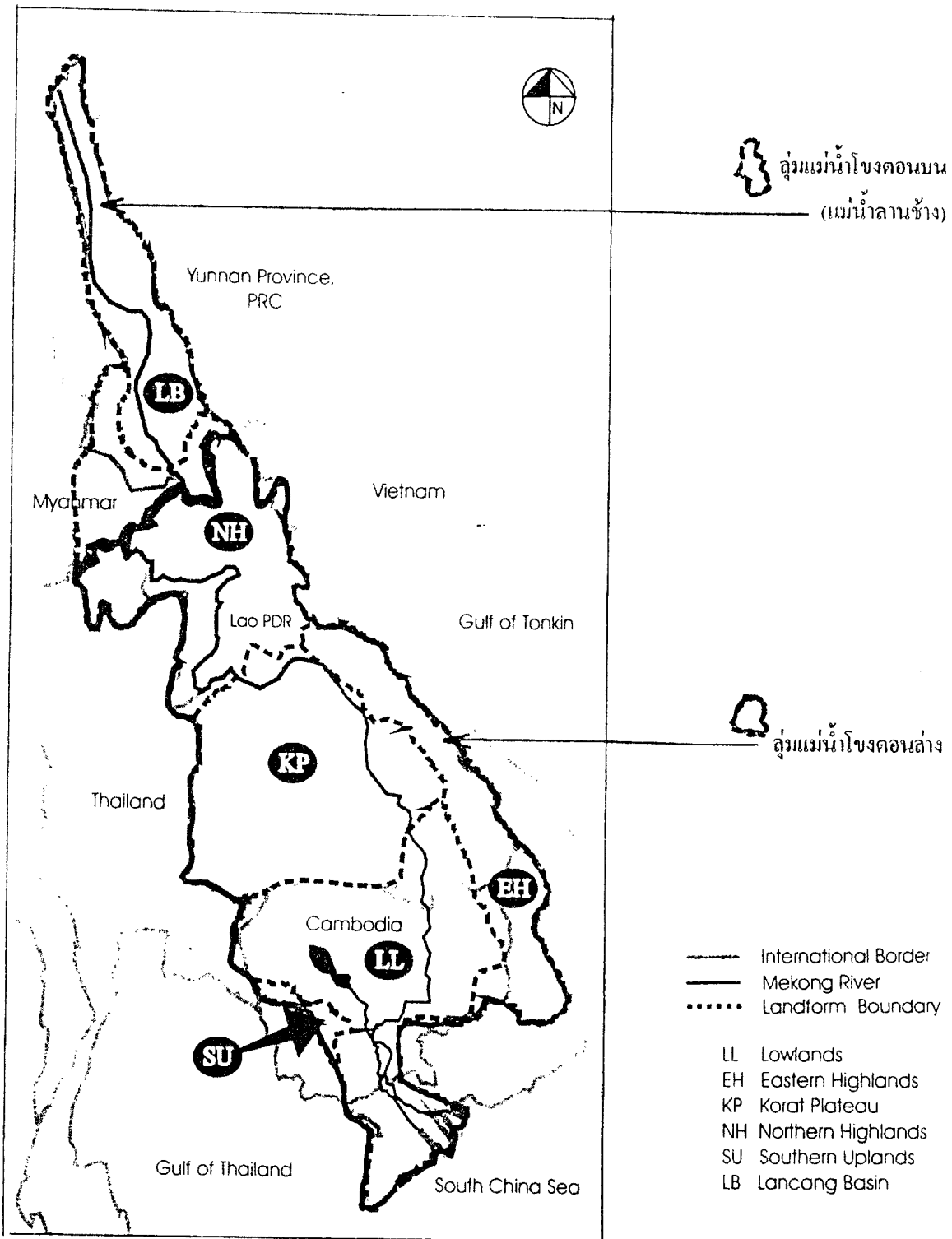
รูปที่ 1.2-1 แนวคิดของการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุน

2. สภาพการท้องถิ่นใน GMS

2.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการประกอบด้วยประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม กัมพูชาประชาธิปไตย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน(มณฑลยูนนาน) และราชอาณาจักรไทย พื้นที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ กลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน (แม่น้ำล้านช้าง) ประกอบด้วยประเทศจีน เมียนมาร์ และบางตอนของประเทศลาว และกลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง ประกอบด้วย 4 ประเทศ คือ ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ดังแสดงในรูปที่ 2.1-1 สถิติในปี ค.ศ. 1995 พบว่า เขตอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงมีพื้นที่ 2,333,042 ตารางกิโลเมตร ประชากรในเขตนี้มีทั้งสิ้น 230.96 ล้านคน ความหนาแน่นของประชากร ประมาณ 99 คน ต่อตารางกิโลเมตร อัตราการเพิ่มของประชากรประมาณร้อยละ 1.8 ต่อปี คาดว่าในปี ค.ศ 2000 เขตอนุภาคนี้อาจมีประชากรทั้งสิ้น 250.47 ล้านคน

ลักษณะภูมิประเทศในเขตอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง จำแนกได้ 6 ประเภท คือ เขตลุ่มแม่น้ำล้านช้าง (แม่น้ำโขงตอนบนในเขตมณฑลยูนนานของประเทศจีน) พื้นที่เทือกเขาสูงตอนบน (ประเทศลาว เมียนมาร์ จีน (ยูนนาน) และประเทศไทย เขตที่ราบสูงโคราช (ประเทศไทย) กับที่ราบสูงสกลนคร (ประเทศลาว) เขตเทือกเขาสูงตะวันออก (ประเทศลาวและเวียดนาม) เขตเทือกเขาสูงตอนใต้ (ประเทศกัมพูชาและพื้นที่ราบ (ประเทศกัมพูชา ลาวและเวียดนาม) ศักยภาพโอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่

รูปที่ 2.1-1 ที่ตั้งของประเทศในกลุ่มอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นเขตร้อนของประเทศในเขตอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงอยู่ในอิทธิพลของมรสุม 2 ประเภท คือ มรสุมจากตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีอากาศหนาวเย็นพัดปกคลุมมากจากไซบีเรียและจีน ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ฤดูฝน) มีลักษณะฝนตกหนักและบ่อยครั้ง ความชื้นสูงมีเมฆ ปกคลุมทั่วไป และอุณหภูมิร้อนชื้น มีสภาพความแห้งแล้งระยะสั้นประมาณ 1-2 สัปดาห์ ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม หลังจากสภาพแห้งแล้งนี้จะเกิดฝนตกหนักและบ่อยครั้ง โดยมีลมพัดกระโชกแรงและไต้ฝุ่นเข้ามาทางทิศตะวันออก

ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ฤดูหนาว) มีลักษณะฝนตกเล็กน้อย ความชื้นต่ำมีเมฆปกคลุมบางส่วน และอุณหภูมิลดลงทั้งปีต่ำ ช่วงเปลี่ยนฤดูกาลเกิดในช่วงกลางเดือนมีนาคมและต้นเดือนพฤษภาคม หรือเรียกว่าฤดูร้อน มีเมฆปกคลุมทั่วไปและมีความชื้น ปริมาณการตกของฝนในเขตอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,672 มิลลิเมตร โดยในเขตจีน (ยูนนาน) และภาคอีสานของประเทศไทยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,000 มิลลิเมตรต่อปี ปริมาณน้ำฝนสูงสุดอยู่ที่ 4,000 มิลลิเมตรต่อปี ซึ่งมักจะมีฝนรุนแรงในเขตเทือกเขา Treong Son ในเขตเทือกเขาสูงตะวันตก (ซึ่งอยู่ทางใต้ของยูนนานและทางเทือกเขาทางด้านตะวันออกของ สปป.ลาว)

2.2 แหล่งท่องเที่ยว

2.2.1 แหล่งท่องเที่ยวหลัก

แหล่งท่องเที่ยวหลักของแต่ละประเทศในเขตอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง เป็นดังนี้

1) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีแหล่งท่องเที่ยว โดยมีอยู่จำนวน 106 แห่ง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ 64 แห่ง แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม 19 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 23 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้กระจายอยู่ในเมืองสำคัญ คือ ฮานอย โฮจิมินห์ซิตี้ ว่างเตา มาโฮ เว้ นาดัง เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลโดยสรุประดับจังหวัด

2) ราชอาณาจักรกัมพูชา

ประเทศกัมพูชามีแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 41 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ถึง 29 แห่ง เป็นแหล่งโบราณสถาน 6 แห่ง และแหล่งธรรมชาติ 6 แห่ง ตั้งอยู่ในเมืองสำคัญ อาทิ พนมเปญ เสียมเรียบ กัมปงทม เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลโดยสรุประดับจังหวัด

3) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สปป.ลาว มีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการนำเสนอหรือเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากนัก แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่จึงจำกัดเฉพาะแหล่งที่มีความสำคัญ หรือมีการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ประมาณว่า สปป.ลาว มีแหล่งท่องเที่ยว 73 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 8 แห่ง แหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 65 แห่ง กระจายตัวอยู่ในเมืองสำคัญๆ บางเมืองเท่านั้น

4) สหภาพเมียนมาร์

แหล่งท่องเที่ยวในเมียนมาร์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และศาสนสถานเป็นหลัก ซึ่งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเมืองต่างๆ เป็นสำคัญ

5) สาธารณรัฐประชาชนจีน (มณฑลยูนนาน)

มณฑลยูนนานมีแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 118 แห่ง ได้แก่

(1) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประกอบด้วย ทะเลสาบ น้ำพุร้อน ถ้ำ สวนป่า ป่าหิน และแหล่งท่องเที่ยวที่มีความแปลก จำนวน 38 แห่ง

(2) แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถานที่มีอายุยาวนาน รวมทั้งศาสนสถาน จำนวน 38 แห่ง

(3) แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมต่างๆ มีทั้งที่อยู่ในชุมชน และที่จัดสร้างขึ้นใหม่ประกอบด้วย หมู่บ้านชนกลุ่มน้อยต่างๆ พิพิธภัณฑ์ ด้านสังคมวิทยาและชุมชนกลุ่มน้อยต่างๆ

6) ราชอาณาจักรไทย

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งสิ้น 2,579 แห่ง จำแนกเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 1,385 แห่ง (วท.,2540) แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ได้แหล่งท่องเที่ยวย่อยแต่ละแห่ง ทั้งที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ ชาติ และท้องถิ่น

2.2.2 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการพัฒนา

จากการประชุม Sixth Ministerial Meeting เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง เมื่อวันที่ 22-23 พฤศจิกายน 2536 ที่โฮจิมินห์ซิตี ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายการท่องเที่ยว (Tourism Destination) ที่เรียกว่า Jewels of the Mekong ซึ่งแต่ละประเทศเสนอแหล่งท่องเที่ยวดังแสดงในรูปที่ 2.2-1 และตารางที่ 2.2-1

จะเห็นได้ว่าพื้นที่ท่องเที่ยวที่เสนอมุ่งเน้นแหล่งท่องเที่ยวหลักบางพื้นที่ ซึ่งตั้งอยู่ในจุดที่สามารถเดินทางติดต่อได้ทางอากาศเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงมีลักษณะที่ค่อนข้างกระจุกกระจาย เมื่อพิจารณาประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวหลักโดยรวมอาจจัดเป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว

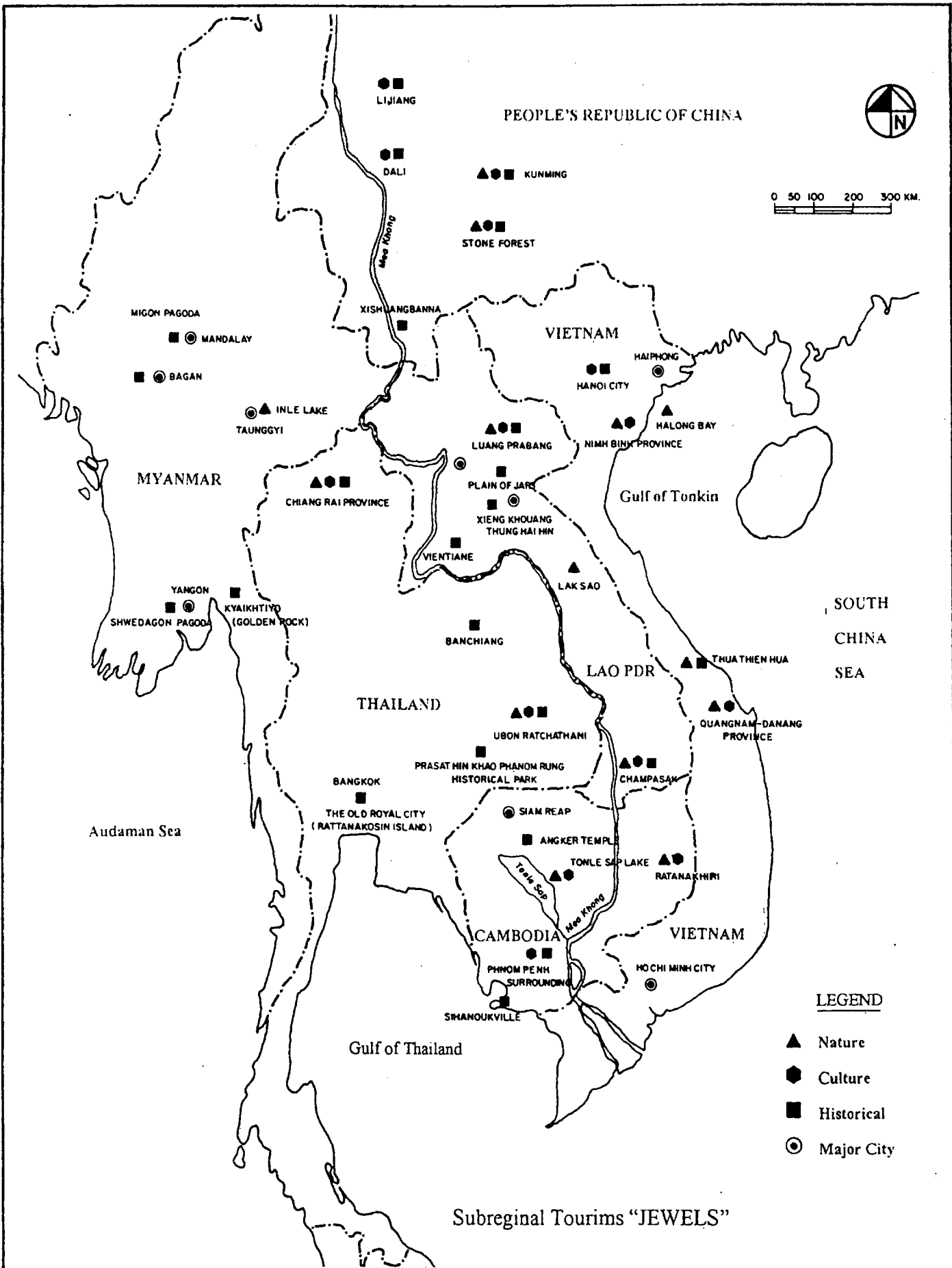
2.2.3 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ

ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวตามกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว JEWELS และแหล่งท่องเที่ยวเสริมกับโครงข่ายของแหล่งท่องเที่ยวหลัก

2.3 ตลาดการท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

2.3.1 ภาพรวม

ในปี พ.ศ. 2539 อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศรวมกันทั้งสิ้น 10,529,028 คน เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยเป็นตลาดท่องเที่ยวที่สำคัญในภูมิภาคนี้ คือ มีจำนวนนักท่องเที่ยวถึง 7,192,145 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 68.31 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ในขณะที่ประเทศเวียดนามเป็นตลาดท่องเที่ยวที่รองลงมาคือ มีนักท่องเที่ยว จำนวน 1,607,155 คน หรือร้อยละ 15.27 ส่วนประเทศอื่น ๆ ยังคงมีจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ถึง 1 ล้านคน โดยเรียงลำดับตามจำนวนนักท่องเที่ยวดังนี้ จีน (มณฑลยูนนาน) สปป.ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2.3-1 ซึ่งสภาพตลาดการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) มีรายละเอียดได้ดังนี้

LEGEND

- ▲ Nature
- ⬠ Culture
- Historical
- Major City

Subregional Tourims "JEWELS"

รูปที่ 2.2-1 การเชื่อมโยงภาคเหนือด้านแม่สอดสู่เมียนมาร์ บังคลาเทศและอินเดีย

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 2.2-1 แหล่งท่องเที่ยวหลักในเขตอนุภาค

ประเทศ/แหล่งท่องเที่ยว	ประเภทแหล่งท่องเที่ยว
ก. ประเทศจีน (มณฑลยูนนาน) 1. หลี่เจียง 2. Oali 3. กุนหมิง 4. ป่าหิน 5. สิบสองปันนา	ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม เมืองหลัก/ธรรมชาติ/วัฒนธรรม ธรรมชาติ/วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม
ข. สปป.ลาว 1. หลวงพระบาง 2. Plain of jars 3. เขียงของ (Xiangkhoang) 4. Lak Sao 5. จำปาศักดิ์ 6. เวียงจันทน์	ธรรมชาติ/วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เมืองหลัก ธรรมชาติ ธรรมชาติ/วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ เมืองหลัก
ค. เมียนมาร์ 1. เจดีย์ Mingun 2. ม้านดาเลย์ 3. บากุน (พุกาม) 4. ดองยี 5. ทะเลสาบอินเล 6. ร้างกุ้ง 7. ชะเวดากอง 8. Golden Rock	ประวัติศาสตร์ เมืองหลัก เมืองหลัก/ประวัติศาสตร์ เมืองหลัก ธรรมชาติ เมืองหลัก ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์
ง. กัมพูชา 1. เสียมเรียบ 2. นครวัด 3. ทะเลสาบเขมร 4. พนมเปญ 5. รัตนคีรี 6. สีหนุวิลล์	เมืองหลัก ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ/วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม ธรรมชาติ/วัฒนธรรม เมืองหลัก/ธรรมชาติ
จ. เวียดนาม 1. ฮานอย 2. นินห์บิन्ह 3. ฮ่าวไฮฟอง 4. Thua Thien Huc 5. ดานัง	วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ ธรรมชาติ/วัฒนธรรม ธรรมชาติ/วัฒนธรรม
ฉ. ประเทศไทย 1. เชียงราย 2. เชียงใหม่ 3. บ้านเชียง 4. อุบลราชธานี 5. ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง 6. กรุงเทพฯ	ธรรมชาติ/วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ/วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เมืองหลัก/ธรรมชาติ/วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เมืองหลัก/วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์

ตารางที่ 2.3-1 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศของภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ในปี 2539

ประเทศ	จำนวน	ร้อยละ
สหภาพเมียนมาร์	314,139	2.98
สปป.ลาว	403,000	3.83
กัมพูชา	260,489	2.47
เวียดนาม	1,607,155	15.27
ยูนนาน (จีน)	752,100	7.14
ไทย	7,192,145	68.31
รวม	10,529,028	100.00

ที่มา : การท่องเที่ยวของประเทศและมณฑลในภูมิภาคแม่น้ำโขง

เมื่อพิจารณาแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวของภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ที่ผ่านมาในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือ เพิ่มจาก 6,205,918 คน ในปี พ.ศ. 2535 เป็น 10,529,028 คน ในปี พ.ศ. 2539 คือเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยร้อยละ 14.18 ต่อปี

2.3.2 บริการการท่องเที่ยวในภูมิภาคแม่น้ำโขง

ในปี พ.ศ. 2539 อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) มีจำนวนสถานที่พัก รวมทั้งสิ้น 2,134 แห่ง และมีจำนวนห้องพักรวมทั้งสิ้น 122,156 ห้อง โดยไม่รวมมณฑลยูนนาน สำหรับสถานที่พักในแหล่งท่องเที่ยว 5 แห่ง ที่ประเทศไทยเสนอให้พัฒนาร่วมกันใน GMS เท่านั้น ซึ่งรายละเอียดของสถานที่พักในแต่ละประเทศมีดังนี้ (ดังตารางที่ 2.3-2)

ตารางที่ 2.3-2 จำนวนสถานที่พักและห้องพักของประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)

ปี พ.ศ. 2539

ประเทศ	จำนวนสถานที่พัก	จำนวนห้องพัก
กัมพูชา	175	6,956
ยูนนาน (จีน)	33	NA.
สปป.ลาว	116	2,798
สหภาพเมียนมาร์	566	14,942
ไทย ^{1/}	494	69,927
เวียดนาม	750	27,533
รวม	2,134	122,156

หมายเหตุ : 1/ เป็นสถานที่พักเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่ประเทศไทยเสนอให้พัฒนาร่วมกันใน GMS

2.3.3 แนวโน้มการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยว

ภูมิภาค GMS จัดได้ว่าตลาดการท่องเที่ยวมีการขยายตัวสูง เนื่องจากในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวโดยรวม มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น เฉลี่ยปีละ 12.34 ต่อปี

จากการคาดการณ์การขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยว คาดว่าการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวในภูมิภาค ในระยะ 10 ปี ข้างหน้า จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 6.80 ต่อปี ประเทศที่จะมีการขยายตัวสูงสุดได้แก่ สปป.ลาว รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา จีน สหภาพเมียนมาร์ และไทย ตามลำดับ

2.3.4 ความคิดเห็นต่อการมาเที่ยว

ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวที่เข้าสู่พื้นที่ตอนในของ GMS ส่วนใหญ่เป็นการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าหนึ่งประเทศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวในกลุ่มประเทศ GMS มีความเห็นว่า ถ้ามีโอกาสจะกลับมาเที่ยวอีก คือมีสัดส่วนถึงร้อยละ 72.11 ส่วนที่คิดว่าไม่มาอีกแล้วมีสัดส่วนร้อยละ 12.27 และที่ยังไม่แน่ใจร้อยละ 15.62 และเมื่อสอบถามถึงโอกาสทางเลือกที่ต้องการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ GMS พบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 78.08 ต้องการเที่ยวในกลุ่มประเทศ GMS

ปัญหาหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ GMS ได้แก่ ปัญหาการคมนาคมขนส่ง คือมีสัดส่วนร้อยละ 24.28 รองลงมาคือ ปัญหาราคาสินค้าและบริการท่องเที่ยว ปัญหาความสกปรก ปัญหาสถานบริการท่องเที่ยว และปัญหาการติดต่อสื่อสาร โดยมีสัดส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นร้อยละ 18.07, 8.97, 8.97 และ 6.9 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ คือ ปัญหาข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ปัญหาเรื่องภาษา ปัญหาสถานแลกเปลี่ยนเงินตรา และปัญหาการเข้าเมือง

2.4 การลงทุนในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

2.4.1 ภาพรวมการลงทุน

ภาพรวมการลงทุนของประเทศต่าง ๆ จากทั้งในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป และเอเชีย มายังประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ระหว่างปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2539/40 พบว่า มีการลงทุนในสาขาต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ก่อสร้าง พลังงาน โทรคมนาคมและขนส่ง โดยการลงทุนด้านท่องเที่ยวและโรงแรม ก็เป็นสาขาหลักสาขาหนึ่งที่นักลงทุนให้ความสนใจ

ขนาดการลงทุนในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาพบว่า มีการลงทุนจากต่างประเทศทั้งสิ้น 81,892.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จำนวนโครงการลงทุนรวม 5,994 โครงการ ใน 6 ประเทศ การกระจายของเม็ดเงินลงทุนส่วนใหญ่กระจายเข้าสู่ประเทศไทย ร้อยละ 52.2 ประเทศเวียดนาม ร้อยละ 28.1 ที่เหลือกระจายไปยังประเทศเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ร้อยละ 7.4 ร้อยละ 6.5 และ ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

ประเทศที่เข้ามาลงทุนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงสูงสุดคือ ประเทศญี่ปุ่น มียอดการลงทุน 19,530.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนใหญ่ลงทุนด้านอุตสาหกรรมในประเทศไทยและเวียดนาม อันดับที่สอง เป็นการลงทุนจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทำการลงทุนส่วนใหญ่ในไทยและเวียดนาม อันดับที่สาม ได้แก่ การลงทุนจากประเทศไต้หวัน ซึ่งลงทุนมากในไทยและเวียดนาม เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา อันดับทีสี่ เป็นการลงทุนจากประเทศสิงคโปร์ โดยลงทุนมากในประเทศไทย ประเทศเวียดนาม และประเทศเมียนมาร์ อันดับที่ยี่ห้า ได้แก่ การลงทุนจากประเทศเกาหลีใต้ ลงทุนส่วนใหญ่ในประเทศไทยเวียดนาม สปป.ลาว และกัมพูชา อันดับที่ยี่หก เป็นการลงทุนจากประเทศราชอาณาจักร ทำการลงทุนมากในประเทศเวียดนาม เมียนมาร์ และประเทศไทย อันดับที่ยี่เจ็ด ได้แก่ การลงทุนจากประเทศไทยไปสู่ประเทศอื่นๆ ในอนุภูมิภาค โดยประเทศไทยลงทุนทั้งสิ้น 4,848.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลงทุนมากที่สุดเ็นลาว (2,591.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ประเทศเมียนมาร์ (1,026.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ประเทศเวียดนาม (1,014 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) มณฑลยูนนานของประเทศจีน (127.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) และประเทศกัมพูชา (88.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ทางด้านสาขาการลงทุน จากการรวบรวมข้อมูลในช่วงระยะเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมา พบว่า จาก 11 สาขาการลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ธนาคารและประกันภัย สิ่งทอ ก่อสร้าง พลังงาน ค้าส่งและค้าปลีก โทรคมนาคมและขนส่ง ท่องเที่ยวและโรงแรม และสาขาบริการ และอื่น ๆ นั้น เฉพาะสาขาท่องเที่ยวและโรงแรมนับว่านักลงทุนให้ความสนใจมาก โดยมีสัดส่วนการลงทุนจากเม็ดเงินลงทุนทั้งหมดอยู่ระหว่างร้อยละ 5 ถึง ร้อยละ 45 โดยการลงทุนในสาขาท่องเที่ยวและโรงแรมในประเทศกัมพูชา มีสัดส่วนสูงถึงประมาณร้อยละ 45 จากยอดลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด ในขณะที่ประเทศสปป.ลาว เวียดนาม และเมียนมาร์ มีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ 8.6 -12.6 ของการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด ส่วนประเทศไทยสัดส่วนอยู่ในระดับประมาณ ร้อยละ 5

2.4.2 รูปแบบการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

รูปแบบการลงทุนในประเทศเวียดนาม กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และ จีน (มณฑลยูนนาน) มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ การเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมเต็มรูปแบบมาเป็นระบบแบบเสรีมากขึ้น โดยการเปิดประเทศต้อนรับนักลงทุนจากต่างประเทศ สืบเนื่องจากประเทศส่วนใหญ่

เหล่านี้รวมทั้งประเทศจีนและไทย มีเงินออมไม่พอเพียงต่อการลงทุน สำหรับทุกประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ยกเว้นประเทศไทย แต่แต่ละประเทศเริ่มกำหนดนโยบาย ระเบียบและกฎเกณฑ์การลงทุนจากต่างประเทศมาได้ไม่นานนัก และไม่มีควมคุ้นเคยการทำธุรกิจแบบเสรี จึงทำให้เกิดปัญหาและความไม่คล่องตัว

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในประเทศเวียดนาม กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และจีน (มณฑลยูนนาน) มีลักษณะสำคัญ คือ การร่วมลงทุน (joint venture) การให้นักลงทุนต่างประเทศลงทุนร่วมทั้งหมด (Wholly Foreign-Owned Enterprise) และการร่วมมือทางธุรกิจตามสัญญา (Contractual Business co-operation) มีรายละเอียด ดังนี้

2.4.3 แนวโน้มการลงทุน

จากสถานการณ์ข้อจำกัดด้านการเงินและความตกต่ำทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ในช่วงระยะ 1-5 ปี นับจาก ปี พ.ศ. 2541 โอกาสการลงทุนด้านการท่องเที่ยวจากประเทศไทยไปสู่ประเทศอื่น ๆ ในเขต GMS มีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เช่นเดียวกับการลงทุนจากแหล่งอื่น ๆ โดยสถานการณ์น่าจะดีขึ้นภายหลัง 5 ปีไปแล้วหรือตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 เป็นต้นไป

อย่างไรก็ตามกิจกรรมการลงทุนบางประเภทยังมีความต้องการ อาทิเช่น ธุรกิจการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ที่พักขนาดเล็ก กัฏตาการและบันเทิง โรงงานและร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก การนำเที่ยวแบบพวงกุญแจ การท่องเที่ยวทางเรือ เป็นต้น ยังพบว่าธุรกิจเหล่านี้อาจมีแนวโน้มปานกลาง ถึงแนวโน้มสูงสำหรับการลงทุนจากต่างประเทศ และระหว่างในเขตอนุภูมิภาค รายละเอียดเกี่ยวกับประเภทธุรกิจและสถานที่ลงทุน รายละเอียดการนำเสนอพร้อมกรอบระยะเวลาไว้ในส่วนที่ 4 เรื่องวิเคราะห์ทิศทางการลงทุน

2.5 โครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานในอนุภูมิภาค

2.5.1 ความเชื่อมโยงระหว่างเมืองหลักและเมืองรอง

ความเชื่อมโยงทางการคมนาคมขนส่งทางอากาศระหว่างเมืองหลักและเมืองรองที่มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาค ได้แก่ ฮานอย โฮจิมินห์ซิตี้ พนมเปญ เวียงจันทน์ ร้างกุ้ง คุณหมิง และกรุงเทพฯ พบว่า เมืองหลักเหล่านี้ ส่วนใหญ่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ โดยเฉพาะ เมื่อกำหนดให้คุนหมิงและกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลาง ทางด้านทิศเหนือและทิศใต้ของอนุภูมิภาค ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ยังมีเมืองหลัก/เมืองรองส่วนหนึ่งที่ยังไม่มีการเชื่อมโยงกันโดยตรง

ในการนี้ หากจะให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปในอนุภูมิภาคนี้แล้ว การพัฒนาความเชื่อมโยงทางการบินระหว่างเมืองหลัก/เมืองรองเหล่านี้ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1) การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างเมืองหลัก/รอง ที่มีโครงข่ายอยู่แล้วให้มีความถี่มากขึ้น เช่น เพิ่มเที่ยวบินระหว่างกรุงเทพฯ-คุนหมิง เป็นต้น พร้อมกันนี้ การปรับปรุงคุณภาพของบริการในส่วนที่เกี่ยวข้อง (บริการต่าง ๆ ที่สนามบิน รถรับส่ง ฯลฯ) นับเป็นโอกาสที่ควรดำเนินการได้เช่นกัน

2) การพัฒนาความเชื่อมโยงในส่วนที่ยังขาดอยู่ จะเป็นการสร้างโอกาสทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ความพร้อมในเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะสำหรับประเทศที่เป็นเจ้าของพื้นที่ ส่วนความเชื่อมโยงระหว่างเมืองรองด้วยกัน (เช่น ระหว่างเชียงใหม่-มณฑลเฉิงตู) หรือเมืองรองกับเมืองหลัก นับว่ามีโอกาสที่จะพัฒนาหรือส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ เช่น ปัจจุบันมีสายการบินบางกอกแอร์เวย์ส์เชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ-เสียมเรียบ ในระยะต่อไปจะพัฒนาให้เป็นความเชื่อมโยงระหว่าง สุโขทัย-เสียมเรียบ และสุโขทัย-หลวงพระบาง เป็นต้น

2.5.2 ความเชื่อมโยงระหว่างศูนย์บริการการท่องเที่ยว

สภาพการท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคในปัจจุบัน พบว่า มีความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวอยู่ทางด้านทิศเหนือของพื้นที่ค่อนข้างสูง รองลงมาเป็นทางด้านทิศใต้ ส่วนทางด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกมีสภาพค่อนข้างเบาบาง ดังนั้น หากมีการกระจายนักท่องเที่ยวจากด้านเหนือลงไปได้ จะเป็นการสร้างโอกาสทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับพื้นที่ตอนใต้ที่สำคัญ

เส้นทางคมนาคมและบริการขนส่ง นับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างโอกาสและทางเลือกในการเชื่อมโยงระหว่างศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคให้เกิดขึ้นได้ จากการพิจารณาโครงข่ายความเชื่อมโยงที่มีอยู่ในปัจจุบันและโครงการปรับปรุงหรือพัฒนา ที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานและมีรายละเอียดของข้อเสนอเพียงพอที่จะใช้เป็นข้อมูลประกอบได้ จึงมีข้อเสนอให้เร่งรัดดำเนินงานปรับปรุงหรือพัฒนาเพื่อพัฒนาความเชื่อมโยงดังต่อไปนี้

1) โครงการถนนเชื่อมโยงไทย-เมียนมาร์-จีน (R3) เป็นถนนเชื่อมโยงระหว่าง เชียงราย-เชียงตุง (Kengtung) -ต้าหลั่ว (Daluo) -เจียงรุ้ง (Jinghong) รวมระยะทางประมาณ 400 กม.

2) โครงการถนนเชื่อมโยงไทย-สปป.ลาว-จีน (R3) เป็นถนนเชื่อมโยงระหว่าง เชียงราย (เจียงของ)-ห้วยทราย-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น-เจียงรุ้ง (Jinghong) รวมระยะทางประมาณ 480 กม.

3) โครงการปรับปรุงถนนเชื่อมโยจิ่ง-เมียนมาร์ (R4) เป็นถนนเชื่อมโยระหว่างคุนหมิง-Chuxiong-Dali-Longshuanka-Mangshi-Ruili-Muse-ลาเซียว รวมระยะทางทั้งสิ้น 873 กิโลเมตร อยู่ในเขตยูนนาน 684 กิโลเมตร และเมียนมาร์ 189 กิโลเมตร จากลาเซียวสามารถเชื่อมโยกับร่างกุ้งได้โดยทางรถไฟ นอกจากนี้ รัฐบาลเมียนมาร์ก็กำลังดำเนินการปรับปรุงถนนจากลาเซียว-Loilem-เชียงตุง (R7) ด้วย รวมระยะทางจากลาเซียว-เชียงตุง 673 กิโลเมตร ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยพื้นที่ฝั่งตะวันตกของเมียนมาร์กับด้านตะวันออกและสายทางเชื่อมโยไทย-เมียนมาร์-จีน

4) โครงการปรับปรุงถนนคุนหมิง-ฮานอ่ย (R5) เป็นสายทางเชื่อมคุนหมิง-Hekou บริเวณชายแดนต่อเวียดนาม-Lao Cai-ฮานอ่ย ระยะทางในยูนนาน 471 กิโลเมตร และ 425 กิโลเมตรในเขตเวียดนาม (ถึงท่าเรือไฮฟอง) รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 896 กิโลเมตร

5) ทางรถไฟสายยูนนาน-ไทย (RW1)

(1) ผ่านเด่นชัย

- เป็นเส้นทางที่ผ่าน สปป.ลาว สายทางเชื่อมระหว่างคุนหมิง (ต้าหลี่)-เชียงรุ่ง-เมืองลา-หลวงน้ำทา-ห้วยทราย-เชียงราย-เชียงใหม่-เด่นชัย รวมระยะทาง 1,315 กิโลเมตร (อยู่ในจีน 820 กิโลเมตร สปป.ลาว 240 กิโลเมตร และไทย 255 กิโลเมตร)

- เป็นเส้นทางที่ผ่านเมียนมาร์ สายทางเชื่อมระหว่างคุนหมิง (ต้าหลี่)-เชียงรุ่ง-ต้าหลี่-เชียงตุง-เชียงราย-เชียงใหม่-เด่นชัย รวมระยะทาง 1,218 กม. (อยู่ในจีน 768 กิโลเมตร เมียนมาร์ 195 กิโลเมตร และไทย 255 กิโลเมตร)

(2) ผ่านหนองคาย เป็นเส้นทางสายคุนหมิง (ต้าหลี่)-เชียงรุ่ง-เมืองลา-หลวงน้ำทา-หลวงพระบาง-เวียงจันทน์-หนองคาย รวมระยะทาง 1,360 กิโลเมตร (อยู่ในจีน 820 เมตร และ สปป.ลาว 540 กิโลเมตร)

6) ทางรถไฟสายยูนนาน-เวียดนาม (RW2) เป็นการปรับปรุงสายทางรถไฟเชื่อมระหว่างคุนหมิง-Hekou-Lao Cai-Yen Bai-ฮานอ่ย-Haiphong หรือ Cai Lan รวมระยะทางทั้งสิ้น 853 กิโลเมตร อยู่ในเขตจีน 468 กิโลเมตร และเวียดนาม 385 กิโลเมตร

7) ทางรถไฟสายยูนนาน-เมียนมาร์ (RW5) เป็นโครงการก่อสร้างทางรถไฟเชื่อมโยทั้งสองประเทศ โดยเลือกสายทาง Xiangyun-Yun Xian-Mangka-Lashio สามารถเชื่อมต่อกับโครงข่ายทางรถไฟของเมียนมาร์ที่ลาเซียว ระยะทางของสายนี้รวม 570 กิโลเมตร อยู่ในเขตจีน 410 กิโลเมตร และสหภาพเมียนมาร์ 160 กิโลเมตร

8) โครงการปรับปรุงการเดินเรือในแม่น้ำโขงตอนบน (W1) โครงการข่ายการเดินเรือเริ่มจาก Nandeba ในยูนนานช่วงที่เรียกแม่น้ำโขงว่าแม่น้ำล้านช้างถึงหลวงพระบาง แบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงคือ

- Nandeba-ชายแดนจีน/เมียนมาร์ ระยะทาง 290 กิโลเมตร สามารถเดินเรือขนาด 100-200 ตันได้
- ชายแดนจีน/เมียนมาร์-ชายแดนสปป.ลาว/ไทย ระยะทาง 361 กม. สามารถเดินเรือขนาด 25-60 ตันได้
- บ้านม่วงมอม ถึงหลวงพระบาง ระยะทาง 379 กม. ใช้เดินเรือขนาด 35-50 ตันได้

ขอบข่ายของการดำเนินงานเป็นการขุดลอก ปรับปรุงร่องน้ำ สร้างท่าเรือ ปรับปรุงท่าเรือเดิม จัดทำเครื่องหมายเดินเรือ ปรับปรุงระบบการขนส่ง จัดทำข้อตกลงการเดินเรือและมาตรการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

9) โครงการปรับปรุงสนามบินในกัมพูชา (A1) เพื่อยกระดับการพัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการบินให้ได้มาตรฐานและเสริมโครงข่ายเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวให้สมบูรณ์ โดยปรับปรุงสนามบินในโครงการประกอบด้วย โปเซนตง ในพนมเปญ เสียมเรียบและสีหนุวิลล์ ปรับปรุงระบบควบคุมการเดินอากาศ การฝึกอบรมด้านการบินและการจัดเตรียมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

10) โครงการปรับปรุงสนามบินในยูนนาน (A2) เป็นการปรับปรุงสนามบินนานาชาติคุนหมิงระยะที่ 2 ด้วยการก่อสร้างอาคารผู้โดยสารใหม่ขนาด 30,00 ตารางกิโลเมตร ขยายลานจอดเครื่องบินเป็น 60,000 ตารางกิโลเมตร ก่อสร้างอาคารซ่อมบำรุงเครื่องบิน ก่อสร้างอาคารคลังสินค้า 13,000 ตารางกิโลเมตร ติดตั้งระบบ Instrument Landing System และระบบเรดาร์ นอกจากนี้ยังรวมถึงการพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์เกี่ยวกับการบินที่สนามบินจังหวัดด้วย

11) โครงการปรับปรุงสนามบินในเมียนมาร์ (A3) เป็นการปรับปรุงสนามบินนานาชาติย่างกุ้ง จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาสนามบินนานาชาติแห่งใหม่ที่ Hanthaeaddy ใกล้กับ Bago ปรับปรุงสนามบินที่พุกามและสนามบินแห่งใหม่ที่มันดาลาย

12) โครงการพัฒนาสนามบินนานาชาติกรุงเทพแห่งที่ 2 (A4) เพื่อความเป็นศูนย์กลางด้านการบินในภูมิภาคนี้ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลให้ก่อสร้างตั้งแต่ปี 2534 คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2553

13) โครงการปรับปรุงสนามบินในเวียดนาม (A5) เป็นการปรับปรุงสนามบินนานาชาติตันซอนถั๊ต (โฮจิมินห์ซิตี้) นอยไบ (ฮานอย)และดานัง

14) โครงการเปิดเส้นทางการบินใหม่ในอนุภูมิภาค (A6) เป็นการเปิดโครงการคมนาคมทางอากาศเชื่อมโยงในเส้นทางการบินใหม่ระหว่างเมืองหลวงและเมืองสำคัญต่าง ๆ ในอนุภาค เช่น ฮานอย-คุนหมิง กรุงเทพฯ-ดานัง เชียงรุ่ง-มันดาลาย กรุงเทฯ-หลวงพระบาง ฯลฯ

2.6 ด้านองค์กร

ประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงที่มีพันธกรณีระหว่างประเทศที่จะต้องดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการในสาขาการท่องเที่ยว ได้แก่ ประเทศเวียดนาม สปป. ลาว และเมียนมาร์ ในฐานะที่เป็นภาคีสมาชิกของ ASEAN และเมียนมาร์ในฐานะที่เป็นสมาชิก WTO อย่างไรก็ดี เนื่องจาก ASEAN ยังไม่อาจบรรลุข้อตกลงเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการได้ ประเทศเวียดนาม ลาว และเมียนมาร์ จึงยังไม่มีพันธกรณีจะต้องดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการทางด้านการท่องเที่ยวภายใต้กรอบของ ASEAN แต่อย่างใด และสำหรับพันธกรณีของเมียนมาร์ทางด้านนี้ในฐานะที่เป็นภาคีสมาชิก WTO นั้น เมียนมาร์ก็ได้อาศัยข้อยกเว้นภายใต้ข้อผูกพันตามข้อ XIV (c) (iii) ของ GATS ที่ได้กำหนดขกเว้นแก่ประเทศภาคีสมาชิกที่จะไม่ต้องดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการก็ได้ กรณีที่ประเทศภาคีมีความจำเป็นตามที่ข้อ XIV แห่ง GATS เปิดช่องไว้ให้ ซึ่งประเทศเมียนมาร์ก็ได้อาศัยข้อยกเว้นนี้ โดยอ้างเหตุจำเป็นทางด้านความมั่นคงของชาติเพื่อที่จะไม่ต้องเปิดเสรีการค้าบริการในหลายสาขา ซึ่งสาขาการท่องเที่ยวก็เป็นสาขาหนึ่งด้วย

2.7. ด้านกฎหมาย/นโยบาย

ปัญหาด้านกฎหมาย นโยบาย และปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนเกี่ยวข้องกับประเด็น ดังนี้

- 1) นโยบายและกฎระเบียบไม่ชัดเจน
- 2) เสถียรภาพทางการเงิน
- 3) ระยะเวลาการขออนุญาต
- 4) โครงสร้างพื้นฐาน
- 5) แรงงาน
- 6) ข่าวสารข้อมูล

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

3.1 แนวทางเลือกการพัฒนา

การพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง สามารถดำเนินการได้หลายแนวทางขึ้นอยู่กับความเหมาะสมด้านความพร้อม ปัจจัยภายใน GMS และปัจจัยภายนอก จากความต้องการด้านการตลาดซึ่งสามารถพิจารณาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาตามแนวคิดหลัก ดังนี้

1) การพัฒนาการท่องเที่ยวใน GMS ตามแนวคิดการพัฒนาตามแนวทางการเชื่อมโยงเหนือใต้ (North-South Tourism Flow) ดังกล่าวนี้อยู่บนพื้นฐานความจริงที่ว่าในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง กระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวเข้าสู่ภูมิภาคตอนใต้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะเป็น Gate Way ของภูมิภาคนี้ ส่วนตอนบนหรือตอนเหนือของพื้นที่ที่ตลาดการท่องเที่ยวของพื้นที่มีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวจีนเดินทางเข้ามาแต่ละปีประมาณ 20 ล้านคนต่อปี ดังนั้น ในกรณีที่สามารถทำให้เกิดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวขึ้นเหนือหรือลงใต้ ในลักษณะการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน จะทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาค

2) แนวคิดการพัฒนาความเชื่อมโยงตามแนวคิดนี้ จะรวมถึงแนวทางการเชื่อมโยงตะวันออกตะวันตก (East-West Tourism Flow) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ในกรณีที่การพัฒนาการท่องเที่ยวของเวียดนามและเมียนมาร์มีความเติบโตขึ้น และอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเดินทางกระจายเข้าสู่เขตอนุภูมิภาค ความเหมาะสมและเป็นไปได้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวทางการเชื่อมโยงดังกล่าวนี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัดการเดินทางนักท่องเที่ยวและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว

3) แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายที่ต้องการให้เกิดเป็นภาพสุดท้ายของการพัฒนาของ GMS ซึ่งจะรวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดของทุกประเทศในเขตอนุภูมิภาคนั้น แนวคิด North-South Tourism Flow จึงขาดความสมบูรณ์ เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงขั้นตอนที่ เป็น Gate Way และ Hub & Sub Hub ที่ดีแต่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคนี้ในอนาคต มีศักยภาพและโอกาสพัฒนาก้าวหน้าไปมากกว่านี้ จึงที่ควรปรับปรุงแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว ตามแนวคิด North-South Tourism Flow ไปสู่แนวคิดแบบ Network and Circuit GMS Tourism ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นโครงข่ายและวงรอบ

3.2 กรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวใน GMS

การพัฒนาการท่องเที่ยวใน GMS มีกรอบการพัฒนา ดังนี้

1) กรอบภายใต้โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ ซึ่งสาขาการพัฒนาการท่องเที่ยวจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาขาต่าง ๆ ที่สนับสนุนต่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะจากความร่วมมือสาขาการขนส่งจะทำให้เกิดโครงข่ายการขนส่งและการเดินทางของนักท่องเที่ยว

สำหรับในสาขาการท่องเที่ยวจากการประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส เห็นควรปรับปรุงโครงข่ายการบินและพัฒนาถนนให้สอดคล้องกับโครงข่ายการเดินทางของนักท่องเที่ยว และเห็นชอบให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพัฒนาด้านการตลาดท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค

2) กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 5 เชียง คือ เชียงใหม่ เชียงราย เชียงตุง เชียงรุ่ง และ เชียงทอง ซึ่งภาคเหนือของไทยมีศักยภาพและโอกาสเป็นศูนย์กลางความร่วมมือเศรษฐกิจห้าเชียง ประกอบด้วยประเทศที่เกี่ยวข้อง 4 ประเทศ คือ ไทย ลาว เมียนมาร์ และจีน ซึ่งภาคเหนือของไทยมีโอกาพัฒนาธุรกิจบริการท่องเที่ยว โดยจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

3.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

3.3.1 ภาพการพัฒนา

การพัฒนาการท่องเที่ยวใน GMS เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในอนาคตจะเป็นแบบตลาดเดี่ยว (Single Tourism Market) โดยมีแม่น้ำโขงเป็นจุดขาย ทั้งนี้ต้องการความร่วมมือของประเทศในเขตอนุภูมิภาคร่วมมือกันพัฒนา และร่วมกันอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

3.3.2 ข้อเสนอขั้นตอนการพัฒนาการท่องเที่ยว

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่จุดหมายเป็นตลาดเดี่ยว และมีโครงข่ายที่สามารถใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน จึงเสนอให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

STAGE	APPROACHES	TIMES
Stage One	Gate way	1999-2001
Stage Two	Hubs and subhubs	2002-2006
Stage Three	GMS Tourism Circuit	2007-2013

3.3.3 การพัฒนาความร่วมมือ

ความร่วมมือของประเทศในเขตอนุภูมิภาคมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ดังนี้

- 1) การจัดให้มีองค์กรร่วมภาครัฐ เพื่อการประสานงานและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว และส่งเสริมความร่วมมือของภาคเอกชน โดยยกระดับ MATA เป็นองค์กรถาวร
- 2) การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันโดยพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องและใช้ประโยชน์ร่วมกัน
- 3) พัฒนาระบบตลาดการท่องเที่ยวไปสู่ตลาดเดียว
- 4) คลี่คลายปัญหากฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกการเดินทางของนักท่องเที่ยว

3.3.4 การพัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐาน

เพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ดังนั้น จึงควรหาแนวทางการพัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้เป็นไปตามแนวทางที่เสนอในโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ และร่วมกันพัฒนาเพิ่มเติมระหว่างกลุ่มพื้นที่หลัก

3.3.5 กลยุทธ์การพัฒนา

จัดวางโครงข่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันใน GMS ตามกลุ่มต่าง ๆ ทั้งนี้ตามแนวทางการพัฒนาการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน จึงควรกำหนดการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีกลุ่มพื้นที่เป้าหมายดังนี้

- 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวชายแดน
- 2) การพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง
- 3) การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องอาศัยความร่วมมือมากกว่า 2 ประเทศ ซึ่งต้องจัดเป็นเขตท่องเที่ยวเฉพาะ ได้แก่

- (1) การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำระหว่างไทย-เมียนมาร์-ลาว
- (2) การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมบริเวณน้ำตา เป็นพื้นที่ต่อแดนระหว่างจีน-เมียนมาร์-ลาว ทั้งนี้เพื่อเชื่อมการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณนี้เข้าหากัน (Tourism Closer Relationship)

(3) การพัฒนาการท่องเที่ยวตามกลุ่มพื้นที่ที่อยู่ในแนวทางการพัฒนาร่วมกันแต่ละประเทศ GMS (Tourism Jewell) และตามกรอบจากผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมจากการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มกรุงเทพมหานคร
- กลุ่มพิษณุโลก-ร่างกุ้ง
- กลุ่มห้วยเชียง
- กลุ่มเวียงจันทน์ - ดานัง
- กลุ่มวงรอบวัฒนธรรมขอม
- กลุ่มมณฑลเลย์
- กลุ่มคุณหมิง
- กลุ่มฐานอย
- กลุ่มพนมเปญ-โฮจิมินห์

3.3.6 การพัฒนาเมืองศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวให้รองรับตามกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้จัดความพร้อมของเมืองต่าง ๆ ในโครงข่ายการท่องเที่ยว จากผลการประเมินศักยภาพของเมืองทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็นเมืองศูนย์กลางหลัก ศูนย์กลางรอง และศูนย์กลางย่อย สำหรับเมืองศูนย์กลางหลักด้านการท่องเที่ยวทั้ง 9 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

กลุ่ม	ประเทศ					
	ไทย	เวียดนาม	พม่า	เวียดนาม	กัมพูชา	สปป.ลาว
1. กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	-
2. พิษณุโลก-ร่างกุ้ง	-	ร่างกุ้ง	-	-	-	-
3. ห้วยเชียง	เชียงใหม่	-	จันทิง	-	-	หลวงพระบาง
4. เวียงจันทน์-ดานัง	-	-	-	ดานัง	-	เวียงจันทน์
5. วงรอบอารยธรรมขอม	อุบลราชธานี	-	-	-	เสียมเรียบ	-
6. มณฑลเลย์	-	มณฑลเลย์	-	-	-	-
7. คุณหมิง	-	-	คุณหมิง	-	-	-
8. ฐานอย	-	-	-	ฐานอย	-	-
9. พนมเปญ-โฮจิมินห์	-	-	-	โฮจิมินห์	พนมเปญ	-

3.3.7 แนวทางในการพัฒนาเส้นทางรถขนส่ง

1) การพัฒนาเพื่อรองรับเข้าสู่ GMS

ในการพัฒนาเสนอให้กรุงเทพฯ ยังคงมีบทบาทหลักในการเป็น Gate way เข้าสู่ GMS และค่อย ๆ ถ้ายบทบาทไปยังเชียงใหม่เป็นประตูหลักที่จะรองรับนักท่องเที่ยวเข้าสู่อนุภูมิภาค ขณะเดียวกันเพื่อรองรับการพัฒนาในระยะยาว เสนอให้คนหมิงมีบทบาทการรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวเข้าสู่ GMS ด้วย สำหรับบทบาทและช่องทางรองที่จะรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวเข้าสู่ GMS ได้แก่ เมืองที่เป็นสนามบินหลักของแต่ละประเทศ คือ ฮานอย โฮจิมินห์ พนมเปญ เวียงจันทน์ ว่างุ้ง และ จิ่งหง

2) พัฒนาเส้นทางการบินภายใน GMS

ในการศึกษาเสนอให้มีการพัฒนาสายการบิน GMS เพื่อทำการและขนส่งนักท่องเที่ยวระหว่าง Gate way กับพื้นที่ท่องเที่ยว ดังแสดงในรูปที่ 3.3-2 รวมทั้งให้ยกระดับสนามบินในเมืองศูนย์กลางหลักของแต่ละกลุ่มพื้นที่ ทั้ง 15 เมือง สำหรับการรองรับการขนส่งนักท่องเที่ยวเข้าสู่กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยว และการพัฒนาให้รองรับกับเมืองศูนย์กลางรองในกลุ่มพื้นที่เพื่อรองรับการเดินทางภายในพื้นที่

3) พัฒนาเส้นทางบินภายในกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยว

การเดินทางท่องเที่ยวภายในแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยว โดยทางอากาศมีความสำคัญ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีการกระจายตัวสูง และมีปัญหาข้อจำกัดของเส้นทางอื่น ๆ ดังนั้น จึงเสนอเส้นทางการบินในแต่ละกลุ่มพื้นที่ดังนี้

(1) กลุ่มพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ไม่เดินทางโดยเส้นทางอากาศ

(2) กลุ่มพื้นที่พิษณุโลก-ว่างุ้ง

Yongon - Mae Sot - Phitsanulok

(3) กลุ่มพื้นที่ห่านเชียง

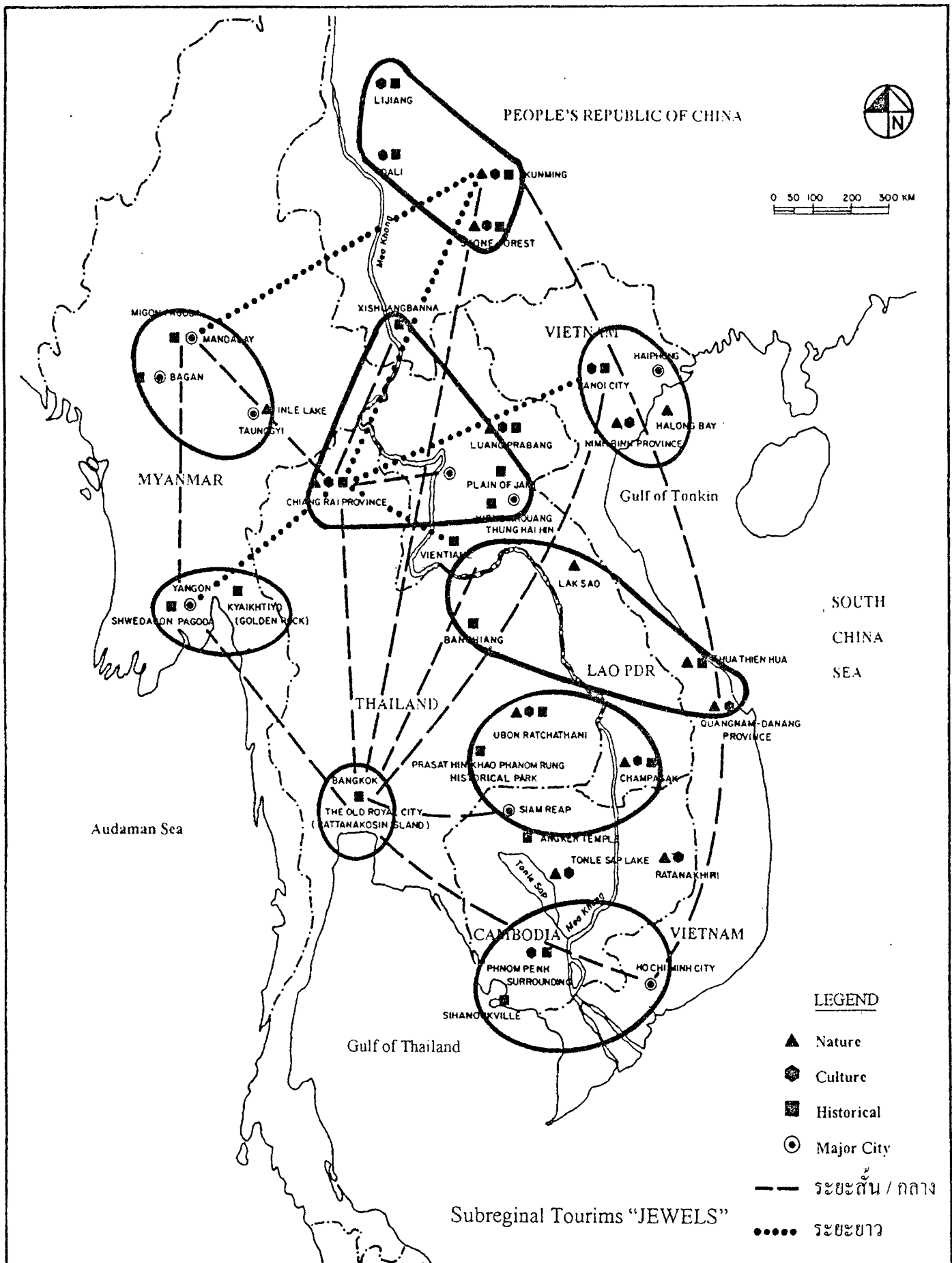
Chiangmai - Jinghong - Luang PhaBang

(4) กลุ่มพื้นที่เวียงจันทน์-คานัง

Vientiane/Udonthani-Donong/Hue

(5) กลุ่มพื้นที่วงรอบอารยธรรมขอม

Siamreab - Ubon RatchaTani/ Pakxe

รูปที่ 3.3-2 แนวทางการพัฒนาเส้นทางการบินในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

- (6) กลุ่มพื้นที่มันดาเลย์
Mandalay-Bagan-Taungyi
- (7) กลุ่มพื้นที่คุนหมิง
Kunming - Lijiang - Dali
- (8) กลุ่มฮานอย
ฮานอย - Halong Bay
- (9) กลุ่มพนมเปญ-โฮจิมินห์
PhanomPehn - Ho Chi Minh City

4) การพัฒนาเส้นทางถนน

ตามข้อเสนอตามผลการศึกษาของ ADB และกำหนดอยู่ในโครงการพัฒนาการร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวทาง Network & Circuit GMS Tourism มีความต้องการพัฒนาเส้นทางถนนเพิ่มเติม โดยเฉพาะช่วงกาฬสินธุ์-มุกดาหาร ซึ่งเป็นเส้นทางหลักที่จะเชื่อมระหว่างกลุ่มพื้นที่พิษณุโลก-ร่างกุ้ง กับกลุ่มพื้นที่เวียงจันทน์-ดานัง ให้มีความสมบูรณ์

สำหรับ โครงข่ายถนนภายในกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องปรับปรุงทุกกลุ่ม ยกเว้นพื้นที่กรุงเทพมหานคร เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีโครงข่ายถนนเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวหลักที่มีสภาพที่ใช้การได้ไม่ดี

5) การพัฒนาเส้นทางน้ำ

ในการศึกษาเสนอให้ใช้เส้นทางน้ำสายหลัก 2 ลำน้ำ สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยว และขนส่งนักท่องเที่ยว ได้แก่

- (1) แม่น้ำอิรวดี สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่มันดาเลย์ ในเส้นทางมันดาเลย์-บากัน
- (2) แม่น้ำโขง มีบทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับเส้นทางท่องเที่ยวในกลุ่มระหว่างกลุ่ม เพราะการขนส่งนักท่องเที่ยวใน 4 พื้นที่ คือ
 - หัวเชียง
 - เวียงจันทน์-ดานัง
 - วงรอบอารยธรรมขอม
 - พนมเปญ-โฮจิมินห์

6) การพัฒนาเส้นทางรถไฟ

ให้มีการพัฒนาตามผลการศึกษาของ ADB และกำหนดอยู่ในโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ อย่างไรก็ตาม ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เสนอให้มีการปรับปรุงทางรถไฟเก่าของฝรั่งเศสในพื้นที่วงรอบอารยธรรมขอม เพื่อจัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยว

7) ข้อเสนอการท่องเที่ยวแบบวงรอบ

จากมาตรการข้างต้นปีสุดท้ายของขั้นการพัฒนา (หลังปี ค.ศ.2013) โครงการการท่องเที่ยว GMS (ทางถนน อากาศ รถไฟ และทางน้ำ) สามารถที่จะพัฒนา ดังแสดงในรูปที่ 3.3-3

3.3.8 แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระเบียบพิธีการเข้าเมือง หรือผ่านแดน

การอำนวยความสะดวกในการเข้าเมือง นับเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว กรอบทิศทางการปรับปรุงและพัฒนาระเบียบพิธีการเข้าเมืองหรือผ่านแดน เพื่อการอำนวยความสะดวก และช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว การมุ่งใจเข้าพื้นที่ เพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของ GMS กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น อย่างไรก็ตาม เสนอให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน โดยทำความตกลง และปรึกษาหารือร่วมกันของประเทศใน GMS ดังนี้

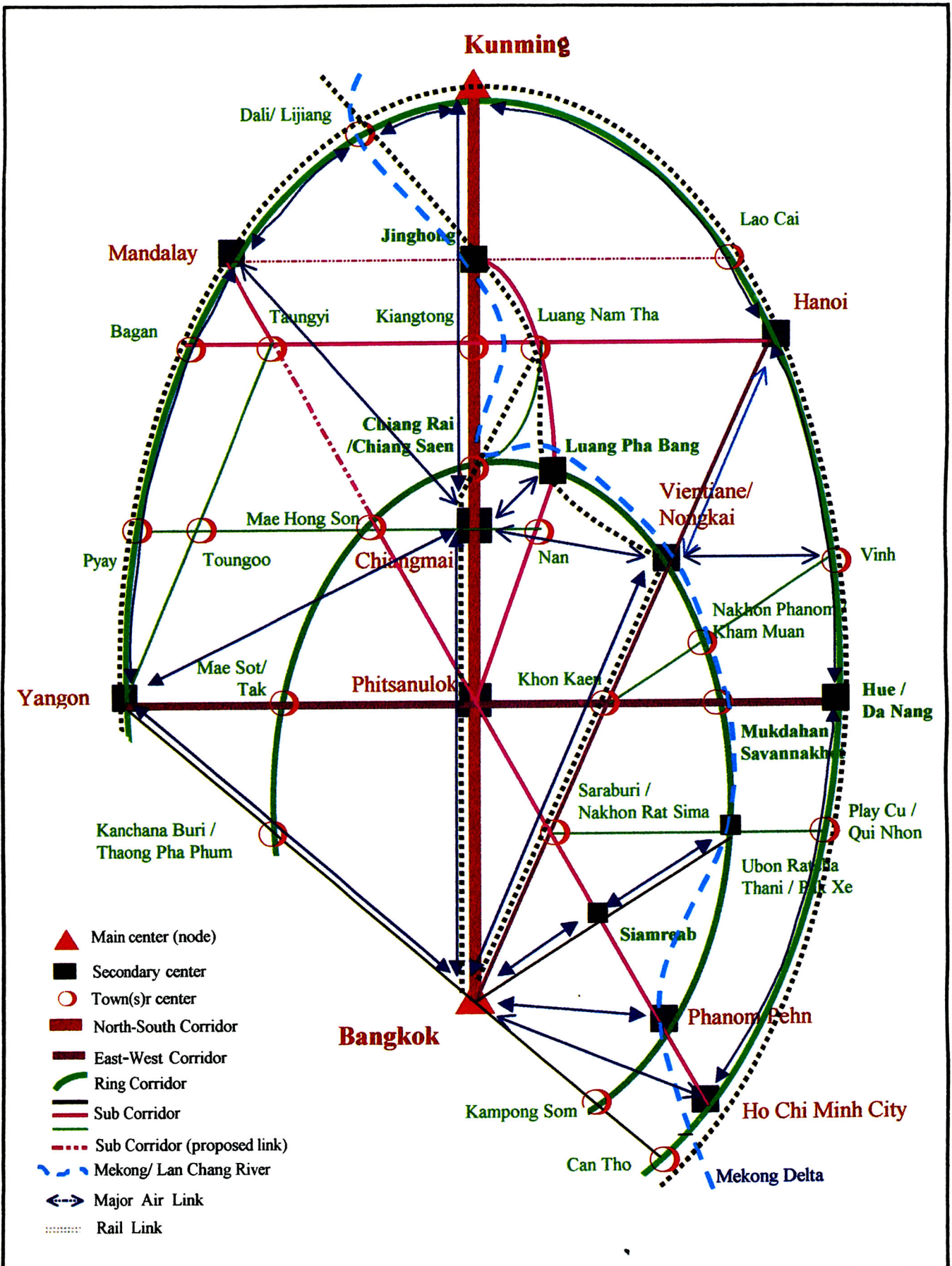
1) กำหนดเป็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาระบบเข้าเมือง ไปสู่ระบบเดียว เสริมกับระบบตลาดเดียว

2) ปรับปรุงและพัฒนาระเบียบพิธีการเข้าเมืองหรือผ่านแดน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

3) กำหนดกลุ่มตลาดเป้าหมายที่สามารถเดินทางเข้า GMS ได้เป็นพิเศษ

4) นำระบบ One Stop Service มาใช้ในการอนุญาตใช้หนังสือเดินทาง ประกอบด้วยระบบ VISA on Arrival

5) เสนอให้มีระบบพิธีการเข้าเมืองหรือผ่านแดนในพื้นที่ท่องเที่ยวที่ยังไม่มี ได้แก่ ในกลุ่มพื้นที่พินนูลอก-ร่างกุ้ง พื้นที่ชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์ พื้นที่วงรอบอารยธรรมขอม ระหว่าง สปป.ลาวกับกัมพูชา

รูปที่ 3.3-3 แนวทางการพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง

6) การกำหนดให้มีเอกสารการเดินทางพิเศษในพื้นที่พัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งใช้สำหรับระยะสั้น ได้แก่ มาตรการในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เพิ่มความดึงดูดใจพัฒนาความร่วมมือในกลุ่มประเทศ GMS และการปรับมาตรการด้านการท่องเที่ยวเข้าหากัน ได้แก่ การใช้มาตรการเขตพื้นที่เฉพาะ ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจัดทำในรูปของการประทับตราตรา VISA ครึ่งเดียว แล้วสามารถเดินทางได้ทุกประเทศที่ทำการตกลง เป็นต้น มาตรการกำหนดเขตพื้นที่เฉพาะที่จัดให้มีข้อตกลงเกี่ยวกับการเดินทาง ได้แก่ พื้นที่ท่าเซียง พื้นที่เวียงจันทน์-ดำนัง พื้นที่รอบอารยธรรมขอม พื้นที่พนมเปญ-โฮจิมินห์ และพื้นที่พิษณุโลก-วังกุง

สำหรับเป้าหมายในการกำหนดให้เขต GMS เป็นเขต VISA Free Zone จะเน้นที่จะเป็นประโยชน์ในทางด้านการท่องเที่ยว กล่าวคือ

- (1) เพิ่มความสนใจแก่นักท่องเที่ยว ช่วยสร้างภาพลักษณ์ใหม่ๆ ในภูมิภาคนี้แก่นักท่องเที่ยว
- (2) ช่วยลดค่าใช้จ่ายและความยุ่งยากให้แก่ภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการในการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการจัดทำ VISA
- (3) ช่วยให้การปรับมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ของการให้บริการเป็นไปในมาตรฐานเดียวกันเพื่อความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น
- (4) ทำให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังส่วนต่าง ๆ ของภูมิภาคเพิ่มขึ้น
- (5) มีความเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศของ GMS

การกำหนดให้พื้นที่ท่องเที่ยวใน GMS เป็นเขตท่องเที่ยวเฉพาะ โดยทำความตกลงร่วมกันในระหว่างประเทศที่มีพื้นที่ท่องเที่ยว เพื่อจัดเป็นเขตที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปโดยสะดวก ทั้งนี้ตามลักษณะพื้นที่ของแต่ละประเทศใน GMS และความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถกำหนดเป็นเขต VISA Free Zone เช่น พื้นที่ต่อแดนระหว่างไทย-ลาว-เมียนมาร์ พื้นที่บริเวณนี้เป็นที่รู้จักว่า สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งมีการพัฒนาการท่องเที่ยวสูง โดยเฉพาะบริเวณอำเภอเชียงแสนของประเทศไทย และกำลังอยู่ในแนวทางการดำเนินการของประเทศที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดขอบเขตพื้นที่ของแต่ละประเทศในเบื้องต้น ควรกำหนดโดยใช้เขตการปกครองตามขอบเขตพื้นที่ เป็นเขตปฏิบัติตามข้อตกลง เนื่องจากจะมีกลไกการบริหารที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

ประเด็นสำคัญของการพิจารณาความเหมาะสมการกำหนดเป็นเขตท่องเที่ยวเฉพาะ
มีดังนี้

- (1) ความพร้อมเรื่องกฎเกณฑ์ของแต่ละประเทศที่จะปฏิบัติใช้ในการอำนวยความสะดวก
สะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- (2) ระยะเวลาที่เหมาะสมที่จะปฏิบัติใช้
- (3) ความพร้อมของหน่วยงานในแต่ละประเทศ
- (4) กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะกำหนดขึ้น เช่น สินค้าปลอดภาษี

3.3.9 แนวทางในการจัดตั้งสถานกงสุล

การจัดตั้งสถานกงสุลเพื่ออำนวยความสะดวกในการอนุญาตหนังสือเดินทาง โดยพิจารณา
จากสถานกงสุลที่มีอยู่แล้ว และการเดินทางของนักท่องเที่ยวตามแนวทาง Network and Circuit
Tourism จึงเสนอให้มีการจัดตั้งสถานกงสุลเพิ่มเติม ในพื้นที่ท่องเที่ยว ดังนี้

กลุ่มพื้นที่	กงสุล	เมือง
ห้าเชียง	ไทย	จังหวัด
	จีน	เชียงใหม่

ทั้งนี้ประเทศใน GMS โดยเฉพาะไทยควรให้ความสำคัญการคลี่คลายปัญหาการเข้า
เมืองของนักท่องเที่ยวของ GMS (Domestic) เนื่องจากเป็นตลาดที่มีศักยภาพโดยดำเนินการไป
พร้อมกัน คือ

- 1) การออกหนังสือเดินทางให้กับพลเมืองของ GMS
- 2) การอนุญาตการเข้าเมืองของแต่ละประเทศ

3.3.10 แนวทางความร่วมมือด้านการตลาด

- 1) วางกลยุทธ์ด้านการตลาดร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเป็นตลาดเดียว (Single Tourism Market)
- 2) จัดให้มีหน่วยงานการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดร่วมกันในต่างประเทศ โดยมีองค์กร
ร่วมภายใน GMS คอยกำกับการดำเนินงาน โดยผ่านแผนการตลาดการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค
- 3) ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่นำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดมาก
ขึ้น โดยร่วมมือกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การมีมาตรฐานการให้บริการใกล้เคียงกัน
- 4) ปรับปรุงขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันในตลาดสากล
- 5) ให้ความสำคัญตลาดภายใน GMS โดยจัดเป็นเป้าหมายร่วมกัน ในการส่งเสริมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของเขตอนุภูมิภาค

4. แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว The GMS North-South Tourism Flows

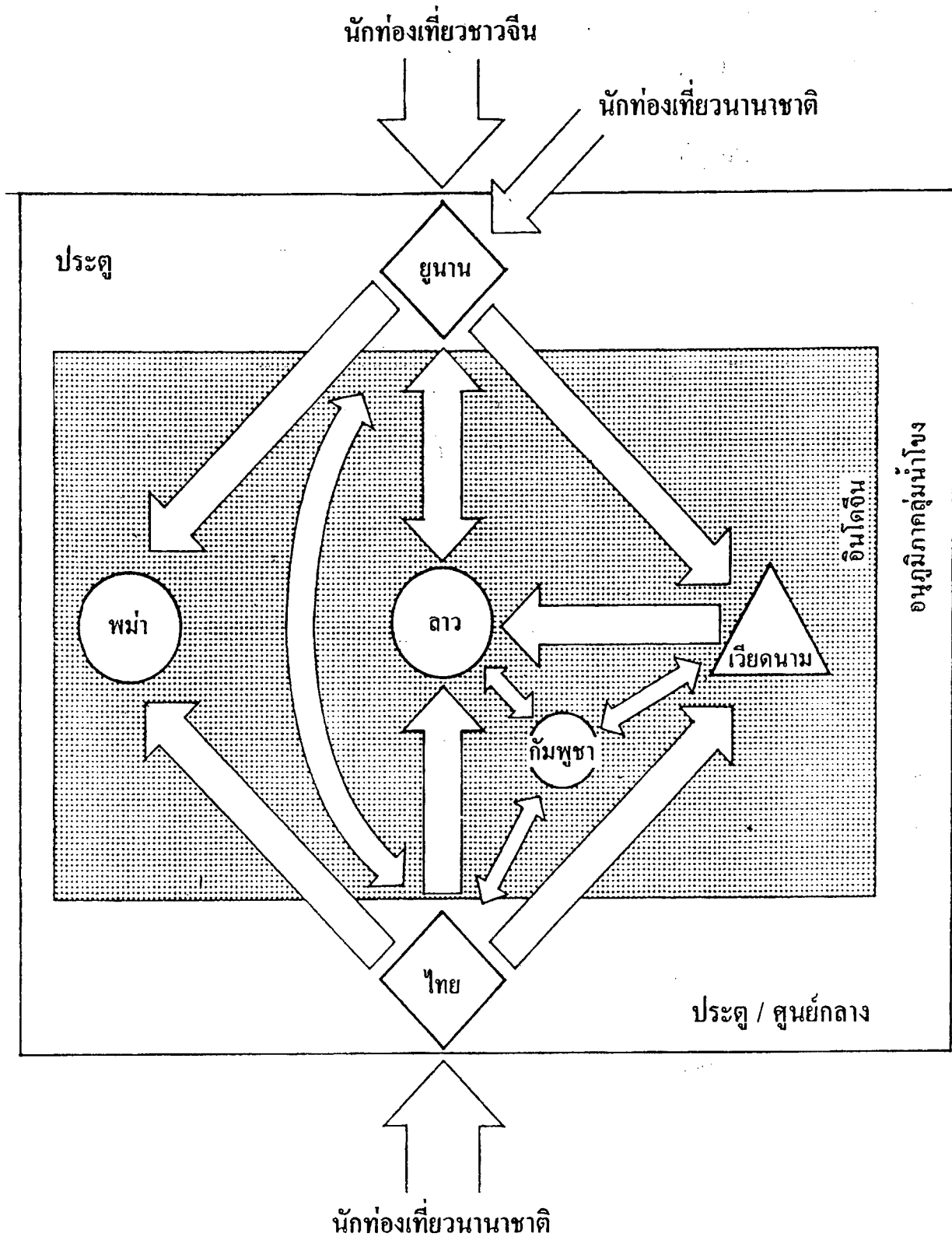
4.1 กรอบความร่วมมือ

กรอบความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในเขตอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ตามแนวความคิด The GMS North-South Tourism Flow มีความเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวความคิดนี้จะทำให้เกิดการพัฒนาสู่ความเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว ระหว่างพื้นที่ตอนเหนือของไทยกับพื้นที่ตอนใต้ของจีน รวมถึงความเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (East-West Tourism Flows) ซึ่งในอนาคตเวียดนามและเมียนมาร์จะมีความเติบโตด้านการท่องเที่ยว และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการเดินทางเข้าสู่ภูมิภาคของนักท่องเที่ยวได้ระดับหนึ่งด้วยเช่นกัน ซึ่งจะเกิดประโยชน์ร่วมกันต่อการพัฒนาในเขตอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง กล่าวคือ (รูปที่ 4.1-1)

1) ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศมากที่สุด ในขณะที่จีนแม้จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศมีสัดส่วนไม่สูงนัก แต่นักท่องเที่ยวของจีนที่เดินทางมายังมณฑลยูนนานมีถึงปีละ 20 ล้านคน ประเทศไทยและจีนจึงจัดจ้ดเป็นจุดหมายการเดินทางของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ในกรณีที่สามารถส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าหาหรือกระจายเข้าสู่ระบบ GMS แล้ว สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างมาก

2) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการและการใช้ประโยชน์ร่วมกันเพื่อรองรับความเชื่อมโยงและเข้าสู่ภูมิภาค ทางภาคเหนือของพื้นที่ประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่ตอนล่างของอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขง มีความพร้อมสูงในการมีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์กลางกระจายนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ GMS ส่วนมณฑลยูนนานของจีนมีความพร้อมน้อยกว่าแต่มีศักยภาพและสามารถพัฒนาให้รองรับได้ในอนาคต

ประเทศไทยมีสนามบินจำนวน 6 แห่ง ที่จัดเป็นสนามบินนานาชาติ บทบาทของสนามบินดอนเมืองมีปริมาณผู้โดยสารที่มาใช้บริการติดเป็นอันดับหนึ่งใน 30 ของโลก ส่วนจีน (มณฑลยูนนาน) มีสนามบิน 2 แห่ง จัดเป็นสนามบินนานาชาติ และกำลังจะปรับปรุงเพิ่มอี 1 แห่ง และมีแนวโน้มนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่ภูมิภาคทางตอนบนมากขึ้น

รูปที่ 4.1-1 ความเชื่อมโยงของการท่องเที่ยวและความเป็นศูนย์กลาง/ประตูสู่อุภูมิภาคผู้นำโขง

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคผู้นำโขง

3) การพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวคิด GMS North-South Tourism Flow มีความสอดคล้องกับการพัฒนาประตูเข้าสู่ภูมิภาค (Gate Way) ซึ่งต้องการพัฒนารองรับการกระจายนักท่องเที่ยวเดินทางสู่ภูมิภาค อันจะเกิดประโยชน์ร่วมกันของประเทศต่างๆ

4.2 รูปแบบการพัฒนา

ข้อพิจารณาความเหมาะสมการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาค แม่น้ำโขงตามแนวคิด The North-South Tourism Flows มีดังนี้

(1) ความต้องการของตลาด นักท่องเที่ยวมีจุดหมายการเดินทางมากกว่าหนึ่งประเทศ หรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในพื้นที่ติดต่อกันหรือเชื่อมโยงกัน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อประเทศในเขตอนุภูมิภาคมีความสงบด้านการเมือง

(2) ลักษณะทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว โดยทั่วไปแหล่งท่องเที่ยวในเขตนี้มีลักษณะแข่งขันน้อย เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทที่สามารถใช้ประกอบกัน

(3) ความต่อเนื่องของแหล่งท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะกระจายตามพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างประเทศ และมีลักษณะทอดตัวตามแนวเหนือใต้ตามลักษณะภูมิประเทศหรือลุ่มน้ำ

ดังนั้น จากลักษณะพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น แนวทางเลือกการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันในภูมิภาคมีความเหมาะสมและก่อให้เกิดผลดี คือ

(1) ความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวจะสูงขึ้น จึงสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวสูงขึ้น เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากให้เลือก และสามารถเดินทางได้ในพื้นที่กว้าง

(2) แก้ปัญหาการแข่งขันกันเองในลักษณะการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ทดแทนกัน เนื่องจากสามารถจัดเป็นสินค้าท่องเที่ยวเดียวกัน หรือเสนอขายร่วมกัน

(3) เพิ่มอำนาจการต่อรองและซื้อได้เปรียบด้านการตลาดสำหรับการส่งเสริมการขาย เนื่องจากจะมีตลาดกว้าง

(4) ลดค่าใช้จ่ายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับนักท่องเที่ยวเข้าสู่ภูมิภาค เนื่องจากสามารถใช้ร่วมกันได้แต่ละประเทศไม่จำเป็นต้องลงทุนในด้านนี้

4.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว The GMS Worth –South Tourism Flows

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความแนวคิด The North-South Tourism Flows มีดังนี้

- 1) การพัฒนาเส้นทางการบิน
 - การพัฒนาเมืองรองรับการท่องเที่ยวเข้าสู่ GMS
 - การพัฒนาเส้นทางการบินภายใน GMS
 - การพัฒนาเส้นทางบินภายในกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยว
- 2) การปรับปรุงและพัฒนาระเบียบพิธีการเข้าเมืองหรือผ่านแดนของนักท่องเที่ยว
- 3) แนวทางในการจัดตั้งสถานกงสุล
- 4) แนวทางความร่วมมือด้านการตลาด

5. การวิเคราะห์ทิศทางการลงทุน

5.1 สภาพและแนวโน้มการลงทุน

5.1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน

ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจการลงทุนใน GMS มี 3 ประการ คือ

- 1) สภาพทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ได้แก่ วิกฤติการณ์ทางการเงิน และการตกต่ำทางเศรษฐกิจจะมีผลกระทบต่อตัดสินใจการลงทุน
- 2) เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองในภูมิภาค ที่เกิดขึ้นในประเทศใดจะกระทบต่อตลาดและส่งผลกระทบต่อการลงทุน
- 3) ระเบียบและกฎหมายการลงทุนที่ยังไม่มีความแน่นอนและการให้ความคุ้มครองที่ดีพอต่อนักลงทุน
- 4) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการลงทุน ได้แก่ ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการของรัฐ ซึ่งทำให้ค่าใช้จ่ายการลงทุนสูง

5.1.2 ปัจจัยที่ดึงดูดใจและการเข้ามาลงทุน

- 1) ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งใหม่ มีชื่อเสียงเป็นที่ดึงดูดใจของตลาด
- 2) ความคาดหวังการเติบโตของตลาดในอนาคต
- 3) เป็นระยะแรกของการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงมีคู่แข่งน้อยราย

5.1.3 ศักยภาพของการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ศักยภาพของการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบ Swot Analysis เพื่อบ่งชี้จุดอ่อนจุดแข็งของการประกอบการธุรกิจ ใน GMS สรุปจากผลการศึกษาในด้านต่าง ๆ เป็นดังนี้

1) จุดแข็งของการท่องเที่ยวใน GMS (Tourism Strengths)

แหล่งท่องเที่ยว เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวใหม่เป็นที่ต้องการของตลาด ดังนี้

(1) ความสำคัญ

- มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดีในตลาดโลก
- แหล่งมรดกโลกที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว จำนวนถึง 9 แห่ง ได้แก่
ประเทศไทย แหล่งมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา สุโขทัย/สวรรคโลก บ้านเชียง และห้วยขาแข้ง

ประเทศเวียดนาม แหล่งมรดกโลกเมืองเว้ ฮาลองเบย์

ประเทศเมียนมาร์ แหล่งมรดกโลกเมืองหงสาวดี

มณฑลยูนนาน แหล่งมรดกโลกเมืองหลวงพระบาง

ประเทศกัมพูชา แหล่งมรดกโลกนครวัด

(2) ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว

- แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลของ 4 ประเทศ
- แหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาในกลุ่มน้ำเจ้าพระยาและอิรวดี
- แหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอม
- แหล่งท่องเที่ยวที่มีชนเผ่าที่สูง ตั้งแต่มณฑลยูนนานลงมาถึงภาคเหนือของเวียดนาม ไทย และลาว

(3) มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว

(4) ตั้งอยู่ใกล้แหล่งตลาดที่กำลังเติบโต ได้แก่ ตลาดเอเชียแปซิฟิก จึงได้เปรียบด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (Traveling Cost)

(5) ความต้องการพัฒนาทุกประเทศใน GMS มีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาเงินตราต่างประเทศ

(6) ความสนใจของนักลงทุน ที่ผ่านมาเป็นภูมิภาคที่นักลงทุนให้ความสนใจเข้ามาลงทุนสูง เนื่องจากเป็นแหล่งทรัพยากรจำนวนมาก และเป็นแหล่งรองรับการย้ายฐานการผลิต

(7) กำลังมีการขยายตัวและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกมาก เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีแหล่งท่องเที่ยวกระจายอยู่ในพื้นที่อย่างกว้างขวาง ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวมีขนาดใหญ่ จึงยังสามารถรองรับการขยายตัวได้อีกมาก

(8) มีความร่วมมือในภาครัฐของกลุ่มประเทศ GMS ที่จะทำการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยจัดตั้งเป็นองค์กรความร่วมมือ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการพัฒนาความร่วมมือในภาคเอกชน

(9) การพัฒนารองรับเข้าสู่ภูมิภาค โดยประเทศไทยมีขีดความสามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวเข้าสู่ภูมิภาค ตลอดจนจัดให้มีการพัฒนาโครงข่ายเพื่อสามารถรองรับการเดินทางเข้าสู่พื้นที่ทุกประเทศ

2) จุดอ่อนของการท่องเที่ยว (Tourism Weakness)

(1) ขาดความพร้อมในการพัฒนารองรับการกระจายนักท่องเที่ยว ทำให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่จำกัด เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง ทั้งนี้เนื่องจากการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานในการเชื่อมโยงเข้าหากัน

(2) ขาดการเตรียมการรองรับแหล่งทรัพยากร เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างไม่เหมาะสมกับแต่ละประเภทแหล่งทรัพยากร จึงเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว

(3) เสถียรภาพทางการเมืองในภูมิภาค เป็นภูมิภาคที่กล่าวได้ว่า เพิ่งจะเริ่มมีความสงบทางการเมือง และมีบางประเทศที่มีปัญหาอยู่บ้าง โดยสภาพการเมืองภายในของตนเอง และผลกระทบจากการประท้วงจากนานาชาติ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการตลาด

(4) มาตรฐานในด้านต่าง ๆ ของสินค้า บริการ และราคา ไม่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน อันมีผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

(5) การขาดแคลนเงินทุน ในประเทศที่ไม่สามารถระดมเงินทุนเพื่อทำการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง จึงต้องรอการลงทุนจากภายนอก ทำให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนาที่ต่อเนื่องทั้งระบบ

(6) ความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง ได้สร้างกลไกสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการลงทุนและการเดินทางของนักท่องเที่ยว

3) โอกาสของการพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Development Opportunities)

- (1) แหล่งตลาดหลักของภูมิภาคเป็นตลาดที่กำลังเติบโตและจะยังคงขยายตัวในอนาคต
- (2) ความสามารถในการร่วมมือกันพัฒนาของประเทศในภูมิภาค ซึ่งจะส่งเสริมและพัฒนาร่วมกัน
- (3) มีการพัฒนาโครงข่ายความเชื่อมโยงกับตลาดภายนอกที่ดี โดยเฉพาะในประเทศไทย มีความพร้อมเป็นประตูสู่ภูมิภาค
- (4) แนวโน้มความสงบและบรรยากาศดีขึ้นในภูมิภาค เป็นโอกาสที่ดีต่อการลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยว
- (5) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการปรับตัวของค่าเงินในภูมิภาคเป็นสิ่งจูงใจการเดินทางเข้าสู่ภูมิภาคของนักท่องเที่ยว
- (6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะเชื่อมโยงเข้าหากันในภูมิภาค จะทำให้การกระจายของการพัฒนาการท่องเที่ยวไปทั่วภูมิภาคยิ่งขึ้นในลักษณะวงกลมเศรษฐกิจ

4) อุปสรรคในการลงทุน (Tourist Threats)

- (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่อาจเป็นไปได้ด้วยความเร่งรีบ
- (2) การพึ่งพานักท่องเที่ยวจากภายนอก อันเนื่องมาจากกำลังซื้อของนักท่องเที่ยวภายใน และการกีดกันการเดินทาง จะทำให้เกิดผลกระทบต่อการลงทุนได้ง่าย
- (3) เงินทุน มีอุปสรรคในการนำเงินทุนในระบบมาใช้ในการพัฒนา เนื่องมาจากการพัฒนาระบบการเงินและธนาคารยังไม่เท่าเทียมกัน
- (4) ความสามารถของผู้ประกอบการท้องถิ่น เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ริเริ่มดำเนินการมี ปัญหาการจัดการธุรกิจภายใน และการแสวงหาตลาด
- (5) ด้านแรงงาน ยังขาดประสบการณ์และการเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจการให้บริการแบบสมัยใหม่

5.2 ความต้องการลงทุน

5.2.1 ภาพรวม

จากผลการสำรวจและการศึกษา โดยทั่วไปความต้องการลงทุนเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านที่พักในแต่ละเมือง มีสภาพการลงทุนที่เกินความต้องการมาก (over supply) ในทุกพื้นที่เป้าหมายที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวแล้ว

อย่างไรก็ตาม จากการคาดการณ์ในอนาคตความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในอนาคตจะยังคงขยายตัวสูง ตามผลการศึกษาด้านตลาด คาดว่าการขยายตัวโดยรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.42 ต่อปี ดังนั้น ความต้องการลงทุนเพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวในอนาคต จึงสามารถเกิดขึ้นได้อีก ทั้งนี้ยังไม่รวมการลงทุนเพื่อรองรับความต้องการของตลาดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่เป็นเป้าหมายความต้องการลงทุน จากผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

- 1) ความต้องการลงทุนในสาขาการให้บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่พัฒนาแล้ว ในปัจจุบันมีจุดอิ่มตัว เนื่องจากมีการลงทุนเกินความต้องการของตลาดอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากความต้องการของตลาดมีแนวโน้มขยายตัว และแหล่งท่องเที่ยวยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกมาก ดังนั้นในพื้นที่พัฒนาที่มีตลาดรองรับที่แน่นอนแล้ว จึงมีความต้องการการลงทุนสำหรับเตรียมการในอนาคต หรือเป็นการลงทุนสำหรับกลุ่มเป้าหมาย
- 2) ความต้องการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง แต่ละประเทศต้องการให้มีการลงทุนอย่างยิ่ง โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านพลังงาน และโทรคมนาคม
- 3) ความต้องการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น
- 4) ความต้องการลงทุนปรับปรุงและจัดการแหล่งท่องเที่ยว

5.2.2 การประเมินความต้องการลงทุนในสาขาการลงทุน

จากการประเมินความต้องการลงทุนในแต่ละสาขาการลงทุน โดยวิธีให้ค่าคะแนนของคณะผู้ศึกษาที่เดินทางสำรวจพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นดังนี้

- 1) สาขาการลงทุนที่ได้รับความสำคัญสูงสุด 3 สาขา คือ
 - การทำตลาด
 - การขนส่งนักท่องเที่ยว
 - การจัดการท่องเที่ยว

ตารางที่ 5.2-1 สรุปโครงการลงทุนตามพื้นที่

กลุ่มโครงการและพื้นที่ดำเนินการ

ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ
โครงการศึกษาการปรับปรุงและขยายสนามบิน	กรุงเทพมหานคร
โครงการศึกษาสายการบิน GMS	เขตอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
โครงการศึกษาสายการบินระหว่างประเทศเข้าสู่ GMS	เขตอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
โครงการศึกษาการปรับปรุงสนามบินพิษณุโลกและ สุโขทัย โครงการปรับปรุงสนามบินปากเซ โครงการปรับปรุงสนามบินเสียมเรียบ โครงการปรับปรุงยกระดับเป็นสนามบินนานาชาติ	จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย แขวงจำปาสัก สปป.ลาว จังหวัดเสียมเรียบ กัมพูชา เมืองด้าตี้ เมืองลิเจียง
โครงการเส้นทางบินระหว่างประเทศ - พิษณุโลก/สุโขทัย-หลวงพระบาง - ร้างกุ้ง-พิษณุโลก/สุโขทัย-เว้ - เส้นทางห้าเชียง (วงรอบ) เชียงใหม่/เชียงราย-เชียงตุง-เชียงรุ่ง-เชียงทอง - เส้นทางห้าเชียง (ศูนย์กลาง) เชียงใหม่/เชียงราย เชียงตุง เชียงรุ่ง เชียงทอง - ขอนแก่น-ดำนัง - เวียงจันทน์-ดำนัง - เชียงใหม่/สุโขทัย-มันดาลาย์/บากัน - อุบลฯ/ปากเซ-เสียมเรียบ	- ความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยว - ความเชื่อมโยง ตะวันออก-ตก ของ GMS - พื้นที่ห้าเชียง เชียงราย เชียงใหม่ (ไทย) เชียงตุง (เมียนมาร์) เชียงรุ่ง (มณฑลยูนนาน) เชียงทอง (สปป.ลาว) - พื้นที่เวียงจันทน์-ดำนัง - พื้นที่เวียงจันทน์-ดำนัง - พื้นที่ท่องเที่ยว - ไทย/สปป.ลาว-กัมพูชา
โครงการเส้นทางบินในประเทศ - กรุงเทพฯ-สุโขทัย-เชียงใหม่ - มันดาลาย์-บากัน-โฮโฮ - คุณหมิง-ลิเจียง-ด้าตี้ - ฮานอย-ฮาลองเบย์ - พนมเปญ-โฮจิมินท์	- ไทย - ไทย - พื้นที่ท่องเที่ยวมันดาลาย์ เมียนมาร์ - พื้นที่ท่องเที่ยว คุณหมิง มณฑลยูนนาน - พื้นที่ท่องเที่ยวฮานอย เวียดนาม - พื้นที่ท่องเที่ยวพนมเปญ-โฮจิมินท์
โครงการบริการขนส่งนักท่องเที่ยวระหว่างพื้นที่ (สนามบินคอนเมืองไปยังเมืองอื่น)	พื้นที่กรุงเทพมหานคร-พื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ
โครงการบริการขนส่งนักท่องเที่ยวจากสนามบินสู่ใจ กลางเมือง	กรุงเทพมหานคร ฮานอย
โครงการให้บริการรถทัวร์/รถเช่า	เมืองมันดาลาย์ บากัน ทองยี คุณหมิง ลิเจียง ด้าตี้ ฮานอย ฮาลอง พนมเปญ โฮจิมินท์

กลุ่มโครงการบริการ/ธุรกิจท่องเที่ยว

ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ
ธุรกิจนำท่องเที่ยว	กรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล พิษณุโลก/ร่างกุ้งและจังหวัดใกล้เคียง เวียงจันทน์ อุตรธานี มุกดาหาร คำม่วน เนียงฮัน ควันนัม ทันทิยเนเว้ ลิเจียง ต้าลี่ ซานอย จำปาสัก เสียมเรียบ อุบลราชธานี พนมเปญ โฮจิมินท์
ท่องเที่ยวทางเรือในแม่น้ำโขง	เชียงรุ่ง เชียงแสน/เชียงของ หลวงพระบาง อุบลราชธานี จำปาสัก สตริ่งเตร็ง มายโด (โฮจิมินท์)
ท่องเที่ยวผจญภัยในแม่น้ำโขง	- เส้นทางเชียงแสน-จันท - เส้นทางเชียงของหลวงพระบาง - เส้นทางเชียงคาน-สังคม - เส้นทางโขงเจียม-สตริ่งเตร็ง
ท่องเที่ยวทางเรือในแม่น้ำอิรวดี	บากัน มันดาลาย
ท่องเที่ยวทางเรือในทะเลสาบ (ตนเลสาป)	พนมเปญ จังหวัดรอบตนเลสาป
ท่องเที่ยวทางเรือในทะเล	ทันทิยเนเว้ ฮาลองเบย์
การจัดท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	มายโด (โฮจิมินท์) สตริ่งเตร็ง รัตนคีรี จำปาสัก
ศูนย์ธุรกิจการท่องเที่ยวห้าเชียง	เชียงใหม่/เชียงราย
บริการ/ภัตตาคาร/สถานบันเทิง	ร่างกุ้ง เวียงจันทน์ ดานัง จำปาสัก คุณหมิง ต้าลี่ ลิเจียง ฮาลองเบย์ พนมเปญ โฮจิมินท์
โครงการกิจกรรมวัฒนธรรม	- กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว พิษณุโลก ร่างกุ้ง - กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอุตรธานี เวียงจันทน์ ดานัง - กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวจำปาสัก - กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเสียมเรียบ - กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวสตริ่งเตร็ง - กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวมันดาลาย บากัน ดองยี - กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวลิเจียง ต้าลี่ - กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวซานอย ฮาลองเบย์ - กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวพนมเปญ โฮจิมินท์(มายโด)
ที่พัก	พิษณุโลก ร่างกุ้ง เชียงตุง หลวงพระบาง ท่าจีเหล็ก ปากแบ่ง เชียงรุ่ง เวียงจันทน์ ดานัง มันดาลาย บากัน คุณหมิง ต้าลี่ ลิเจียง ฮาลองเบย์ ซานอย พนมเปญ โฮจิมินท์ Inle lake (เมียนมาร์)
โครงการผลิตและจำหน่ายของที่ระลึก	ดานัง เวียงจันทน์ อุตรธานี จำปาสัก เสียมเรียบ อุบลราชธานี บากัน ดองยี ลิเจียง ต้าลี่ ซานอย พนมเปญ โฮจิมินท์
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	หลวงพระบาง เสียมเรียบ จำปาสัก อุบลราชธานี

กลุ่มโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ
โครงการจัดทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว	- พื้นที่ท่องเที่ยวพิษณุโลก-ράงกุ้ง - พื้นที่ท่องเที่ยวห้าแฉง - พื้นที่ท่องเที่ยวเวียงจันทน์-คานัง - พื้นที่ท่องเที่ยววงรอบอารยธรรมขอม - พื้นที่ท่องเที่ยวมันดาลาย - พื้นที่ท่องเที่ยวคูนหมิง - พื้นที่ท่องเที่ยวฮานอย - พื้นที่ท่องเที่ยวพนมเปญ- โฮจิมินห์
โครงการเมืองใหม่หลวงพระบาง	แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
โครงการเมืองใหม่เชียงตุง	เมืองเชียงตุง
โครงการเมืองใหม่เชียงรุ่ง	เขตปกครองตนเองเชียงรุ่ง
โครงการรีสอร์ทริมแม่น้ำโขง	ริมแม่น้ำโขง
โครงการศูนย์กลางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	บ้านเชียงราบ (เมียนมาร์) บ้านเชียงกก (สปป.ลาว)
โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	ช่วงลำน้ำโขงที่มีศักยภาพ
โครงการพัฒนาเกาะเจ้ามหาชีวิต	แขวงหลวงพระบาง
โครงการคอนพะเพ็งวิลเลจ	แขวงจำปาสัก (สปป.ลาว)
โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรัตนคีรี	จังหวัดรัตนคีรี (กัมพูชา)
โครงการปรับปรุงเส้นทางรถไฟเก่าฝรั่งเศส	แขวงจำปาสัก (สปป.ลาว)
โครงการจัดการท่องเที่ยวใน Inle lake	ตองยี
โครงการพัฒนาอุทยานท่องเที่ยว (Theme Parks)	เมืองคูนหมิง
โครงการพัฒนาภูเขา Chi Chu เป็นแหล่งท่องเที่ยว (เมือง Dali)	(เมือง Dali)
โครงการพัฒนาภูเขา Weibao เป็นแหล่งท่องเที่ยว (เมือง Dali)	(เมือง Dali)
พัฒนาที่พักและกิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำในทะเลสาบเหอไฮ (เมือง Dali)	(เมือง Dali)
โครงการพัฒนารีสอร์ทในทะเลสาบ Lugu	เมืองต้าลี่/ลี่เจียง
โครงการพัฒนาภูเขาเหลาชิงเป็นแหล่งท่องเที่ยว	เมืองต้าลี่/ลี่เจียง
โครงการรีสอร์ตเส้นทางหมายเลข 8 และ 9	แขวงบรืคำไซ และคำม่วน

5.2.5 แนวทางการลงทุน

แนวทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวใน GMS พิจารณาได้ตามลักษณะการลงทุนที่เป็นไปได้ของเอกชน และการลงทุนที่จำเป็นเนื่องจากเป็นโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยมีความร่วมมือทางธุรกิจซึ่งเป็นรูปแบบการลงทุนหรือดำเนินการเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงภาคธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาค GMS ทั้งนี้จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยขยายวันหยุดและการเพิ่มค่าใช้จ่าย ตลอดทั้งจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวกระจายในทั่วภูมิภาค จากผลการสำรวจปรากฏว่า ในปัจจุบันความร่วมมือของภาคเอกชนในลักษณะนี้ยังมีอยู่น้อย

5.2.6 การลงทุนในพื้นที่พัฒนาแล้ว

แนวทางการลงทุนในพื้นที่พัฒนาแล้ว มี 2 แนวทาง ดังนี้

1) การลงทุนในธุรกิจที่อิ่มตัว จากผลการสำรวจพบว่า โดยทั่วไปมีการลงทุนไว้รองรับธุรกิจการท่องเที่ยวค่อนข้างมาก ทั้งจากนักลงทุนท้องถิ่น และจากภายนอก รวมทั้งการร่วมลงทุน ดังนั้นแนวทางการลงทุนในธุรกิจที่อิ่มตัวควรจัดเป็นโครงการลงทุนสำหรับการรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในอนาคต แต่นักลงทุนรายใหม่ก็ยังสามารถเข้ามาได้ในกรณีที่เป็นการลงทุนเพื่อรองรับตลาดการท่องเที่ยวของตนเอง อันเนื่องมาจากการสร้างเครือข่าย หรือความเชื่อมโยงภาคธุรกิจ และรวมถึงการลงทุนเพื่อรองรับตลาดเฉพาะกลุ่มตลาด

2) การลงทุนปรับปรุงแหล่งทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว และการก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่ละประเทศมีความสนใจให้มาลงทุนปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม รวมทั้งลงทุนแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพิ่มเติมเสริมกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว เช่นในเมือง Dali และ Lijiang มณฑลยูนนาน ต้องการให้พัฒนาทะเลสาบ Lugu เป็นแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะรีสอร์ท การพัฒนาภูเขาที่มีความสำคัญทางธรรมชาติและพุทธศาสนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

5.2.7 การลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ใหม่

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจแต่ละประเทศ แต่ยังไม่มีการพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว จึงมีความต้องการนักลงทุนเข้าไปลงทุนพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เช่น กรณีของเมียนมาร์มีแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลและแม่น้ำโขง ในกัมพูชา บริเวณจังหวัดสตริงเตร็ง และจังหวัดรัตนคีรี เป็นต้น

5.2.8 การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ในแต่ละประเทศ ต้องการการลงทุนด้านน้กลงทุนใน ซึ่งมีใช่เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง นอกจากนี้เป็น โครงการลงทุนที่ส่วนใหญ่เกินขีดความสามารถของเอกชน จึงพิจารณาเป็น โครงการลงทุนภาครัฐ และความช่วยเหลือขององค์กรระหว่างประเทศ

5.3 ทิศทางการลงทุน

การลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ควรกำหนดทิศทางการลงทุน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจสังคม ทรัพยากร และแนวทางการท่องเที่ยวของ GMS ดังนี้

1) ในระยะสั้น ควรเน้นโครงการลงทุนที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นต่อการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการตลาดท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพการลงทุนด้านอุปทานที่มีอยู่แล้ว (Over Supply)

2) ให้ความสำคัญกับโครงการลงทุนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้เพิ่มความสัมพันธ์ใกล้ชิดในเขตอนุภูมิภาค (Closser Tourism Relation) จึงควรเป็นโครงการที่มีลักษณะสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงใน GMS

3) ควรเป็นโครงการที่มีลักษณะส่งเสริมหรือสอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรม เป็นภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของเขตอนุภูมิภาค

5.4 มาตรการส่งเสริมการลงทุน

1) กำหนดเป็นนโยบายของแต่ละประเทศในการส่งเสริมนักลงทุนภายในของ GMS เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและการพัฒนาการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด

2) ปรับปรุงเงื่อนไขการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินให้เป็นมาตรฐานเดียวกันใน GMS เพื่อการระดมทุนในโครงการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

3) ปรับปรุงยกระดับศูนย์ประสานงานโครงการด้านการท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคสุมาตราแม่เงา (AMTA) เป็นองค์การถาวร โดยมีบทบาทในการส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

- (1) ข้อมูลข่าวสารการลงทุน
- (2) เป็นที่ปรึกษาการลงทุน
- (3) ประสานงานการลงทุนระหว่างเอกชนและรัฐ
- (4) ควบคุม กำกับ โครงการศึกษาการลงทุน การพัฒนาการท่องเที่ยวใน GMS

4) การกำกับและให้ความช่วยเหลือนักลงทุน จัดให้มีมาตรการกำกับโครงการลงทุนในต่างประเทศ GMS ต้องผ่านการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ และเป็นโครงการที่มีแหล่งเงินทุนที่แน่นอน เพื่อให้เป็นโครงการลงทุนที่เกิดขึ้นได้จริง

5) ปรับปรุงกฎระเบียบการส่งเสริมการลงทุนของแต่ละประเทศให้มีความชัดเจนและได้มาตรฐาน

6) จัดให้มีโครงการศึกษาความเหมาะสมของโครงการสำคัญและเร่งด่วน ดังนี้

- (1) โครงการสายการบิน GMS
- (2) โครงการศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 เชียง

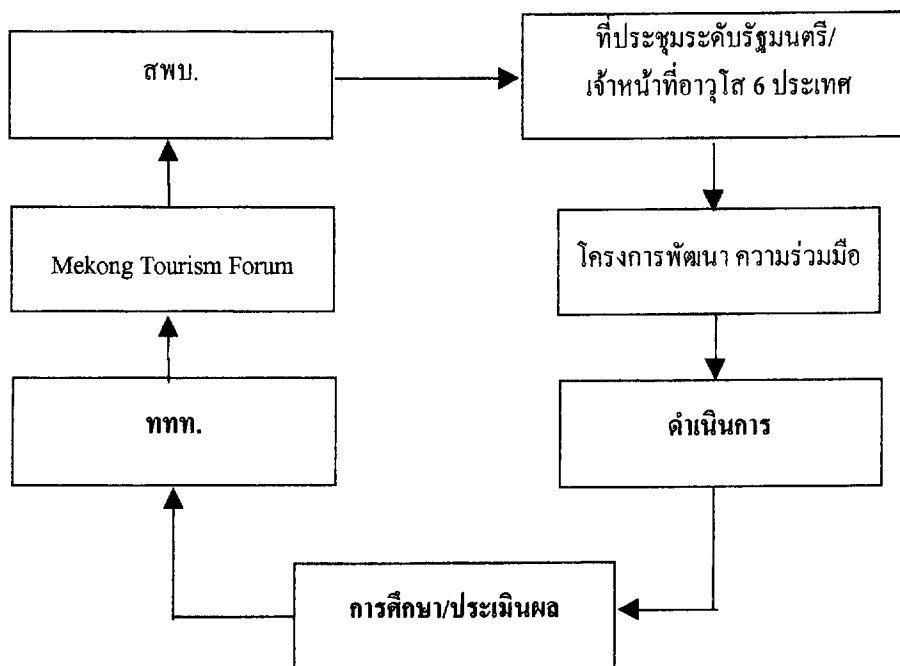
5.5 มาตรการสำคัญเร่งด่วน

1) การคลี่คลายปัญหาและข้อจำกัด การเข้าเมือง การอำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวภายในของ GMS

2) การเตรียมแผนการรองรับอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว

5.6 การดำเนินการตามผลการศึกษา

1) เสนอให้การท่องเที่ยวพิจารณาถ่วงถ่วงผลการศึกษา เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุม Mekong Tourism Forum เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวและทิศทางการลงทุน ที่เป็นที่ยอมรับของประเทศใน GMS แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการประสานงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพบ.) เพื่อนำเข้าเสนอต่อที่ประชุมระดับรัฐมนตรี และระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของ 6 ประเทศต่อไป ซึ่งจะได้รับการพัฒนาความร่วมมือนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป กระบวนการดำเนินการตามผลการศึกษา ดังแสดงในรูปที่ 5.6-1

รูปที่ 5.6-1 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการตามผลการศึกษา

2) การส่งเสริมนักลงทุน เสนอให้มีการจัดประชุมนักลงทุน เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการศึกษา

910.4:330.142.2

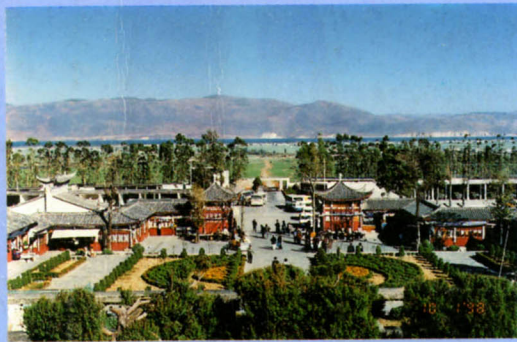
9529

สคบ

ล.2

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย.

โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทาง
การลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิ
ภาคกลุ่มแม่น้ำโขง.

910.4:330

.142.2

สถบ

ฉ.2

ศูนย์บริการเอกสารวารวิจัยฯ

BT9529

โครงการศึกษาและ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

196 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทร. (02) 5795515, 5790160, 5791121-30 ต่อ 4405 - 4408

โทรสาร (02) 5795515, 5790160, 5791121-30 ต่อ 4405 , (02) 5614771

E-mail : tistrcsd@ksc.th.com